

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 30 petih vrst 4 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati
 petih vrst 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
 Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, prilifčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopise sprejema le podpisane in zadoščane frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—	
6	...	120—	120—	180—	
3	...	60—	60—	90—	
1	...	20—	20—	30—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Sijajne perspektive.

»Med takimi poizkusi ustave noviti delavsko-kmetjsko strano ko stoji na prvem mestu Radićeva republikanska stranka, čija je pomen sega daleč preko meje Hrvatske. Balkanske države so posebej impetivistična politika evropskih držav. Tu je začasno zbirališče imperijalističnih stališč pustolovcev. Radićeva zmaga na balkanskem polotoku bi pomenila zmago mednarodnega proletarijata, zmago komunistične internacionale. Iz tega sledi samoodločba Hrvatske in popolna ločitev od Jugoslavije.«

Iz govora predsednika boljševiške kmetjske internacionale Manuilskega na kongresu komunistične internacionale.

Nova poslovna vlada, ki razglasa po svojem časopisu, da je vlada zakona, reda in pravice, da pomeni njeno imenovanje novo osvobodjenje jugoslovenskega naroda, je odvisna od milosti Radića in njegove republikanske stranke. Da je to res, dokazuje njeno prizadevanje, da pridobi HRSS na svojo stran, še predno bo sklicana narodna skupščina. Vlada zakona, reda in pravice je smatrala za svojo prvo dolžnost poklicati v Beograd Radićeve poslanke, da si takoj zagotovijo njihovo podporo v parlamentu, ker bi morala sicer na prvem sestanku narodne skupščine demisionirati. Če smemo verjeti optimističnemu vladnemu časopisu, so zastopniki HRSS že izjavili, da so pripravljeni podpirati Davidovićevo vlado, ker je sestavljena v duhu sporazuma med strankami opozicijskega bloka. Tako je baže izjavil dr. Maček, ki je Radićeva desna roka. Iz tega smemo sklepati, da je Ljuba Davidović sestavil novo vlado po predhodnem sporazumu z vodstvom HRSS, da je dal torej temu činu tudi Radić svojo sankcijo. Druga vest govori o predstojemcem Radićevem povratku v Jugoslavijo, kjer mu je nova vlada zakona, reda in pravice rezervirala tri ministrske portfelje. Tako stojimo torej neposredno pred nevarnostjo, da pridejo do državnega krmila elementi, ki so kot člani komunistične internacionale največji sovražniki zakona, reda in pravice. Naš pravni in družabni red se bliža kaosu socialnih eksperimentov, ki za državo kot celoto ne morejo roditi nič dobrega. Naše edinstvo bo prepuščeno na milost in nemilost ljudem, ki so prodali za bogato napitnino hrvatsko ljudstvo mednarodnemu revolucionarnemu štabu kot avantgarde njegove razdiralne politike na Balkanu. Nova vlada zakona, reda in pravice že paktira s političnim pustolovcem, o katerem pravi boljševiški politik, da pomeni njegova zmaga na bal-

kanskem polotoku zmago mednarodnega proletarijata, torej zmago peščice uzurpatorjev, ki so spremenili nekoč bogato in mogočno Rusijo v gospodarsko razvalino in areno krvave meščanske vojne.

Radić je faktično že zmagal. Zmagal je v tistem hipu, ko se je Davidovićeva vlada naslonila na njegovo stranko, ko mu je obljubila popolno svobodo glede prenosa njegovega boljševizma na jugoslovenska tla. Radić in nova vlada sta v medsebojni odvisnosti. Niti vlada ne more zmagati v parlamentu, niti Radić ne more računati na uspešno akcijo med balkanskim proletarijatom, če se oba faktorja ne bosta medsebojno podpirala. Položaj ju sili k tesni kooperaciji. In tako lahko pozitivno računamo, da ni več daleč trenotek, ko se povrne Radić v Jugoslavijo s polnimi žepi boljševiškega denarja in z vsemi potrebnimi direktivami, ki mu jih da na pot komunistična internacionala glede tega, kako naj pripravi na Balkanu teren za socialno revolucijo. Pred dobrih desetimi leti je avstrijski ultimatum položil na tehtnico svobodo male Srbije in usodo jugoslovenskega naroda, danes je velika Jugoslavija in njen pravni red na tem, da sprejme ultimatum boljševiške internacionale. Takrat je vsako iskreno jugoslovensko srce s studom zavračalo misel, da bi nam tuja roka rezala težko zaslužen kruh, da bi živeli od milosti tuje gospode in da bi ne smeli gospodariti na svoji zemlji tako, kakor sami hočemo. Danes so ta srca onemela. Usta, ki bi protestirala proti vmešavanju tujih elementov v naše nacionalno in družabno življenje, so utihnila. Pest, ki bi se skrčile pri misli, da se bliža Jugoslavija polagoma gospodarskemu in socialnemu kaosu, stanovski borbi in nevarnim socialnim eksperimentom, so omahnile, in iskreni patrioti, ki s vseh strani poštno ljudstvo pred nepisano bedo, v katero lahko zaide po zaslugi demagoških voditeljev, so proglašeni za razbojnike, propalce in sovražnike lastnega naroda in države. Ironija usode je hotela, da napoveduje po desetih letih jugoslovenski misli in njenim zaščitnikom boj na življenje in smrt isti Radić, ki je malo pred svetovno vojno posredoval pri ruski vladi za ujedinjenje Jugoslovenov v okviru bivše avstro-ogrške monarhije. In tako se bližamo mračni dobi, ko bo prepovedano govoriti o jugoslovenskem prepičanju, ko človek ne bo smel več priznati, da je idealist, ki obsoja vsako demagoštvo in vsak eksperiment na račun našega ljudstva in njegove bodočnosti.

Vlada »zakona, reda in pravice« se igra z ognjem, če misli, da se z boljševiško pomočjo in proti volji iskrenih Jugoslovenov obdrži na krmilu. Mi za-

Klerikalna strahovlada zopet oživljena.

Personalno-ukazna politika nove vlade.

— Beograd, 30. julija. (Izv.) Splošno se opaža, kako se je nova vlada že na svoji prvi seji podvzela ustanoviti personalno-ukazni odbor ter započeti s številnimi premestitvami in vpokojitvami njej neljubega državnega uradništva. Že prvi dan je vlada umirovila in deloma premestila veliko število diplomatičnega uradništva, za danes pa se pričakuje umirovljenja vseh velikih županov v državi ter imenovanja partizansko obeleženih uradnikov. Vse kaže, da postopa nova vlada po točno diktiranih zahtevah slovenskih klerikalnih ministrov, ki so predložili ministrskemu svetu, odnosno ukaznemu odboru zelo dalekosežne in številne premestitve državnega uradništva v Sloveniji. Tako piše današnje »Vreme« iz dobro informiranega vira, da zahtevajo klerikalci za Slovenijo vpokojitev obeh velikih županov, nadalje odslovitve ter preiskavo proti komandantu žandarmerije v Sloveniji polkovniku Hurkličevu in žandarmerijskemu kapitanu Vošnjaku, ki se dolžita, da sta za časa trboveljskih dogodkov favorizirala nacionaliste ter preganjala komuniste. Nadalje zahteva dr. Korošec, da se anulirajo vsa imenovanja šolskih nadzornikov v Sloveniji in da se na njihova mesta postavijo klerikalni eksponenti in penzionirani nadzorniki. Takisto se imajo na novo oživotvoriti oblasti, odnosno okrožni šolski sveti, v katerih so sodelovali tudi zastopniki staršev. Klerikalci zahtevajo temeljite izpremembe tudi v poštini upravi Slovenije ter takojšnjo vpokojitev ljubljanskega direktorja dr. Debeljaka, ki ga dolže, da je podpiral Orjunaše in čigar soprogo predstavljajo klerikalci v Beogradu kot načelnico ženskih organizacij Orjune v Sloveniji. Enake izpremembe zahtevajo klerikalci tudi za ljubljanski Čekovni urad. Medtem je včeraj opoldne razrešil novi ministrski predsednik bivše državne podtajnike

hitevamo, da se položaj nemudoma razčisti. Vedeči hočemo, koliko je resnice na tem, da namerava nova vlada dovoliti Radiću svoboden povratek v Jugoslavijo, ki ni več njegova domovina, ker jo je prodal komunistični internacionali. Vedeči hočemo, če nova vlada res ne bo delala Radićevi boljševiški propagandi na Balkanu nobenih zaprek, če namerava res na stečaj odpreti vrata prevratnim elementom, ki dvignejo prinas glave takoj, čim prispe iz Moskve oficiojno priznani boljševiški eksponent. Vedeči hočemo, če je res mogoče in dopusten politični monstrum, da bodo sedeli v našem parlamentu in v ministrskem svetu ljudje, čijih končni cilj je

in imenoval demokrata Marko Cemovića za pomočnika ministra notranjih del, bivšega poslanika v Sofiji Milana Rakića za pomočnika ministra zunanjih del.

Do srede se pričakuje definitivna rekonstrukcija vlade, glasom katere odloži dr. Spaho finančno ministrstvo in prevzame ta važen resor dr. Voja Veljković. Govori se tudi, da prevzamejo zastopniki Radićeve stranke odnosno Hrvatske zajednice, štiri do pet portfeljev, s čimer naj bi se podčrtala politika nacionalne sloge, ki jo misli izvajati nova vlada.

»Samouprava« prinaša v zvezi s številnimi vpokojitvami in premestitvami zadnjih dni članek, v katerem poziva radikalne pristaše v državnih službah, da vstrajajo na svojih mestih in da ne podajajo ostavk, ker so uslužbenci države in ne ministrov dr. Spahle ali Behmena.

Naglica, s katero je pristopila nova vlada k svoji personalni politiki, je izzvala med treznimi beogradskimi politikmi, med tamšnjim tiskom in tudi narodom največje ogorčenje. Splošno se smatra, da bo vlada po tej poti kmažu doigrala svojo vlogo.

V znamenju svobode tiska.

»Balkan« zaplenjen.

— Beograd, 30. julija. (Izv.) Policija je na direktno povelje notranjega ministra Nastasa Petrovića zaplenila današnje število »Balkana« radi uvodnega članka o »ministrih« pederastih Davidovićeve vlade.

VPRAŠANJE EKSPLOATACIJE REŠKEGA BAZENA.

— Beograd, 30. julija. (Izv.) V prometnem ministristvu se sestaneta te dni konferenca, na kateri bodo razpravljali o vprašanju eksploatacije reškega bazena.

diktatura enega stanu in ki komaj čakajo, da razkosajo enotno državo! Vedeči hočemo, da-li misli nova vlada zatistiti oči in pozabiti na vso Radićevo preteklost, ali pa se zažvoljiti z njegovo izjavo, da ni več boljševiški eksponent, čim je dosegel svoj cilj. Na podlagi stališča, ki ga mora precizirati vlada zakona, reda in pravice napram Radiću, bomo potem sodili, kakšne perspektive čakajo državo in kakšen bo v resnici zakon, red in pravica v rokah tistega, ki je podpisal v Moskvi pogodbo, da se bo njegova stranka borila v Jugoslaviji dotlej, dokler ne utiči obstoječega pravnega in družabnega reda.

Cel koš premestitev in upokojitev.

Minister Petrović na dvoru.

— Beograd, 30. julija. (Izv.) Današ ob 11.10 je odšel na dvor notranji minister Nasta Petrović in pri ti priliki predložil kralju nove ukaze o razmeščenjih in upokojitvah visokih državnih uradnikov. V informiranih krogih se govori, da je sedanja vlada pripravljala ta razmeščenja in upokojitve, še predno je stopila na vlado in da bo v cellem zadela nad 800 državnih uradnikov, večinoma iz Slovenije ter Bosne in Hercegovine. Petrović je nesel kralju v podpis cel koš ukazov. Kaj poreče k temu kralj?

Na potu h klerikalcem.

Dr. Ravnihar hvali klerikalce.

— Beograd, 30. julija. (Izv.) Današnje »Vreme« prinaša izjavo dr. Vladimira Ravniharja, v kateri se dr. Ravnihar zelo povoljno izraža o klerikalcih v Sloveniji. Istočasno pa napada slovenske demokrate in dr. Žerjavo. Ali je že prijavil svoj vstop v klerikalno stranko?

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 30. julija. Sprejeto ob 13.
 Devize: Curih 15.528—15.628, Pariz 428.50—433.50, Praga 248.50—251.50, Newyork 83.50—84.50, London 370—373, Milan 363.50—366.50, Dunaj 0.1179—0.1199.
 Valute: dolar 82.60—83.60, lira 361.50—364.50.

Efekt: 7% invest. posojilo 1921 65 do 65.50, 2½% drž. renta za ratnu štetu 121—122.50, Ljubljanska kreditna 220—250, Centralna banka 34—35, Hrvatska eskomptna banka 122—123, Kreditna banka Zagreb 123—127.50, Hipotekarna banka 62.50 do 63.50, Jugobanka 110—114, Praštediona 915 do 925, Slavenska banka 108—110, Eksploatacija 112 —, Sečerana 995—1005, Isis d. d 71—74, Nihag 90 —, Gutman 765—770, Slavaks 275—300, Slavonija 92—93, Strojne tovarne 150 —, Trboveljska 500 —, Union, paromlin 650—720, Vevče 140 —.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 30. julija. Današnja borza: Beograd 8.45, Praga 16, Newyork 540.75, London 23.77, Pariz 27.20, Milan 23.35, Ber. lin 1.29, Dunaj 0.007625.

— Trst, 30. julija. Predborza: Beograd 27.425—27.50, London 101.50—101.70, Pariz 116.75—117.25, Newyork 23.025—23.10, Curih 424—425, Dunaj 0.0325—0.0327, Praga 68.30—68.60.

— Dunaj, 29. julija. Devize: Beograd 839—843, London 311.500—312.500, Milan 3074—3086, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3582—3598, Praga 2093—2103, Curih 13.055—13.105.

Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 837—843, češka krona 2085—2100, lira 3080—3100.

VLADIMIR LEVSTIK:

10

Kri na jeklu.

Še vedno je bilo med nama tisto neopredeljivo nekaj, sovražno in nevoščljivo, mrzlo kakor led in ostro kakor nož; a zdaj me je le izzivalo, podžigalo me je le še bolj. In tedajci ... veš, ženskam je menda od vekomaj določeno, da nam dajo vedno same odločilni povod za to, kar nam pozneje štejejo v zločin ...

»Bodite moč, kapetan«, se je oglasila Jelva na koncu vseh svojih blelih razlogov; »vstanite, čas je, da kreneva proti domu ...«

Tako govore se je sklonila k meni, kakor bi me hotela vzdigniti. Med pripogibom ji je zazijal izrezek obleke in belina njenih prsi, ki je zablesčala v oči ... Tisti mah sem poblesnel. Planil sem kvišku, zarjul kakor pračlovek, in sem usekal s šapo v ta demonski, mlačni sneg ...

Vil sem jo kakor vrbov prot. In kaj misliš, prijatelj? Večina žensk, jeli, se gotovo razveseli nasilja, saj jim nudi težko pričakovani izgovor, češ morala sem ... Tu pa sem takoj začutil, da Jelva nepreklicno noče in se ne upira samo z vso močjo svojega telesa, ampak tudi z vsem studom in gnevom svoje zagonetne duše. Oba sva hropla

od borbe in znoj nama je hlapel iz obraza v obraz. »Zver!« mi je pljunila v oči. Besnel sem le še bolj. Naposled sem začutil, da omaguje, toda le od sile mojih rok. Njen obraz je postal mahoma grd od brezzaščitne bede; posinela je, pozelenela, spadal se v tako neznožno žalobno krinko — prav kakor bi pogledal otrok, ki ga hočeš pretepsti, ali ptica, ki ji izdiraš kreljut.

»Pustite me!« je zaječala. »Toliko, da vam rečem besedo ... potlej storite, kar vam drago! ...«

Brate, sodi me pravično: moje ravnanje ni bilo ravnanje tegale Matiča, ampak nesrečneža, ki je bil že tri mesece zrel za sanatorij. Ako me obsojaš, obsodi tudi besa, ki mi je ždel za tilnikom, in izmet, ki me je z ostrogami gnal v ta polom. Drugače vendar nisem tako zver; lovec, da, ali ne divjak. Niti na vojni se nisem dotorej izpozabil. Prvo leto, ko sem nosil še avstrijsko suknjo, sem v Mačvi zasačil nekega Ogra pri takem poizkusu in sem ga ustrelil kakor psa ... In ko sem zdaj ugledal pred seboj ta nemogoči obraz in sem videl, da ji niti poslednje sredstvo ne izzbavi njihovega običajnega, »vzemite me!« — tedaj, brate, je vse sklenilo v meni. Kaj je bilo to, za vseh tristo satanov?

A Jelva mi ni dala ugibati. Ko sem razklenil roke, je odskočila, naslonila se s hrbtom in rokami na skalo in izpregovorila, plakaje brez solz, s

čudno sigajočim in trgajočim se glasom in z očmi vroče zamaknjenimi kdo ve kam; prav kakor nuna, ki gleda v višavah smešljaj nebeškega ženina:

»Močnejši ste in moja slabost se vam ne smili ... storite, kar je vaš namen ... A vedite, da se zaman pregrešite nam menoj ubogo žensko! Vaša ne bom, vzlic temu ne ... kakor nisem bila ne Stoklasova ne nikogar drugega ... razen njega! ...«

»Razen koga?!« sem zavpil.

»Ko so me prodajali Stoklasu ... in je mati klečala pred menoj in si je oke nastavljal samokres na prsi ... in sem uvidela, da me niti smrt ne reši tega ... tisti dan sem se zaklela, da jih ukanih vse! ... Vlekli so me pred oltar, a jaz sem se v duhu poročila z drugim ... s svojim prvim, ki se je pogubil zaradi mene in je bil takrat že mrtev ... Stoklas je imel telo, toda moja misel in moja strast sta bili — njegovi! Vse objeme sem darovala njemu! V brezumnih tistih trenutkih sem klicala njegovo ime ... in Stoklas ga je čul! Zdaj veste, zakaj mi ga očita ... Izprva je bilo strašno, a pozneje ... znajte, da me je slišal ... Pokličem ga, kadarkoli vzoprim po njem ... Zdaj veste! Evo, vzemite me. V vašem nasilju bom samo vnovič njegova ... kakor da je živ z menoj! ...«

Tedajci sem jo razumel — njo in vse! Pred mojimi očmi je zasijalo kakor brezdno in izpreletelo me je kakor mrliški hlad ...

»Dobnikova! ... Ha, ha, ha!« sem kriknil z nečloveškim glasom. »Ha, ha, ha! Dobnikova! ...«

Sam pekel se je grohotal iz mojih ust. Jelva je stala pred menoj in me izzivalno merilo z očmi, z rokami na prsih, kakor da je pripravljena vreči obleko raz sebe ... Nekaj trenutkov sem z grozo poslušal izkušnjo, ki mi je šepetala: zadavi jo! Da nosim v žepu pištolo, se nisem niti domislil. A tistikrat je zatrobil v dolini rog bankarjevega avtomobila; to naju je osvestilo, mene in njo.

»Mat!« sem zamrmral samemu sebi in sem omahnil v drugo stran. »Grem. Z Bogom! ...«

Toda ona me je ustavila.

»Stojte!« je ukazala. »V tem trenutku je Stoklas že zvedel, da sva šla skupaj v gozd; kaj si bo mislil, ako pridem sama? Čemu skrivanje, ko ste imeli doslej pogum! Spremite me in ostane do nočnega vlaka. Molčala bom. Mož je pripeljal goste; kaže se veselega, igrate komedijo in jutri — da se več ne pozna! S tem pogojem vam odpuštim.«

Kolikor besed, toliko udarcev z bičem! Glava mi je žarela kakor razbeljena. Zaslužil sem jih. Šel sem z njo, ne da bi črnil; kaj pa sem hotel, ko je imela prav!

Beogradska javnost proti novim vladam.

Diletantska sestava nove vlade. — »Politika« proti dr. Korošču.

— Beograd, 30. julija. (Izv.) Celokupno beogradsko javno mnenje in skoro vsi prestolniški dnevniki vstajajo proti novi vladi. Celo listi, ki so preje pripadali bivši opoziciji, napadajo novo vlado in očitajo ministrskemu predsedniku Davidoviću pogrške v sestavi nove vlade. »Politika«, ki je še včeraj nekako pozdravljala novo vlado, objavlja danes oster uvodnik proti sestavi nove vlade in očita Davidoviću, da je storil zelo veliko pogrško, ko je izročil dr. Korošču tako važno ministrstvo, kakor je prosvetno ministrstvo in dr. Spahu celo finančno ministrstvo. Dr. Korošec hoče izvesti v Sloveniji svojo posebno prosvetno politiko ter na tačin upeljati nekaj ministerstvenih avtonomizem. Zavedati pa bi se moral, da je prosvetni minister za celo državo in da bodo ostale pokrajine energično protestirale proti vsaki zlorabi prosvetnega ministrstva, ki bi ne delovalo v enakem interesu cele države. To je moral vedeti Davidović, predno je izročil prosvetno ministrstvo dr. Korošču. Tem slabše zanj, ako je to ministrstvo izročil pod pritiskom koncesije. Če pa tega ni storil v smislu koncesije, je vsekakor storil težko pogrško, ki se mora popraviti. Nadalje napada »Politika« Davidovića radi osebe novega finančnega ministra dr. Spaha, ki je popolni diletant v tej stroki. »Politika« vprašuje, zakaj se za to mesto ni vpoštevalo osebo strokovnjaka in bivšega ministra dr. Veljkovića. V obeh slučajih se zdi, da gre za proste kupčije, kar bi moralo biti rezultat strokovne premisleka. Če pa se postavi vlada

na stališče kupčijskih vidikov, potem se to pravi, da bi s takimi dejanji že vnaprej eskontirala svojo kapitulacijo. Očividno pod vtisom nenadne ukazne politike Davidovićeve vlade ter že izvršenih številnih vpokojitev in premetitev, objavljajo tudi današnje Pižonove »Novosti«, glasilo zemljoradniške stranke, ki so veljale za najboljšo luto zagovornico nove vlade, zelo rezervirano pisan uvodnik, v katerem naglašajo, da bodo vladi dajali kredit in jo podpirale samo dotlej, dokler bo izvrševala svoja obljuba in vodila politiko narodne sloge. Nikdar pa »Novosti« ne bodo dovolile, da bi vlada podkopala integralno jugoslovensko edinstvo, ali uvajala partizanstvo ter korupcijo in škodila višjim državnim in nacionalnim interesom.

Tudi »Trgovinski glasnik«, splošno upoštevano glasilo beogradskega trgovstva, nikakor ni zadovoljno s sestavo in z imenovanjem nove vlade ter pravi, da bo novo vlado zasledoval na vsakem koraku ter najodločnejše nastopil proti nji, čim bo pozabila na splošne državne interese ter paktirala z nasprotniki državnega in narodnega edinstva.

Včerašnja »Samouprava« pa imenuje novo vlado neustavno vlado, ker se ne opredeljuje v najvažnejšem vprašanju, v vprašanju ustavnosti!

»Beogradske Novosti« imenujejo novo vlado vlado reakcije in klerikalizma, ter dostavljajo, da bodo Davidović, dr. Korošec in dr. Spaho kmalu doigrali.

Klerikalci v zagati.

Dr. Korošec odstopi kot prosvetni minister?

— Beograd, 30. julija. (Izv.) Z ozirom na nezadovoljnost, ki se je pojavila napram novi vladi in s posebnim ozirom na današnjo pisanje celokupnega beogradskega časopisa, ki luto napada vlado, se v tukajšnjih političnih in parlamentarnih krogih sodi, da bo moral dr. Korošec, ki ga današnja »Politika« na ostenativen način napada radi prevzema prosvetnega ministrstva, odločiti to ministrstvo ter prevzeti drugi resort. Vlado krogi sami povdarjajo, da vlada ne bo mogla kriti protikulturne in protinacionalne politike, ki bi jo izvajal dr. Korošec v Sloveniji, ne da bi pri tem težko škodovala splošne državne in nacionalne interese. Pod vtisom te splošne nezadovoljnosti se Jugoslovanski klub še danes popoldne sestanje na izredno sejo, na kateri bo sklepal o dr. Koroševi demisiji, odnosno o njegovem prevzemu kakšnega drugega ministrstva.

SKUPŠČINA SKLICANA V SREDO 6. AVGUSTA.

— Beograd, 30. julija. (Izv.) Včeraj je predložil min. predsednik Davidović kralju v podpis ukaz, s katerim se sklicuje narodna skupščina za 6. avgust na izredno zasedanje. — Kralj je ukaz že podpisal.

NOVI MINISTER O NAŠI ZUNANJI POLITIKI.

— Beograd, 20. julija. (Izv.) Dr. Marinković je včeraj sprejel novinarje ter jim podal nastopno informacijo o novi zunanji politiki: Smernice naše zunanje politike in njeni cilji so določeni po geografskem mednarodnem položaju naše zemlje ter po mirovnih pogodbah, s katerimi se je zaključila svetovna vojna. Čuvanje teh pogodb in razvijanje mednarodne situacije v pravcu teh pogodb ostanejo še nadalje glavna skrb našega zunanjega ministrstva. Naša zunanja politika se v bistvu ne more spremeniti z novo vlado. Izpremembe se lahko tičejo samo metode in načina. Novi minister bo podčrtal samo solidarnost naše zunanje politike s mednarodnim demokratičnim pokretom v Evropi.

ŽELEZNIŠKE OLAJŠAVE ZA ORLOVSKE ORGANIZACIJE.

— Zagreb, 30. julija. (Izv.) Novi prosvetni minister prof. Sušnik je na zahtevo poslancev klerikalnega kluba odobril obsežne železniške olajšave za vse orlovske organizacije v Sloveniji. To seveda ni partizanstvo!

VLADNA PODPORA POGORELI STRUMICI.

— Beograd, 30. julija. (Izv.) Povodom požara, ki je izbruhnil v Strumici in ki je vpepelil v centru mesta nad 100 privatnih hiš in državnih zgradb ter povzročil materialno škodo, ki se ceni na 20 milijonov dinarjev, je vlada odobrila pol milijona dinarjev kot prvo, najnujnejšo pomoč. V Strumico je odposlala ministra dr. Šumenkovića, da pregleda škodo. Z ministrstvom je sročil odstopal tudi tajnik ministrskega predsedništva Giorgjević.

MINISTRSKI PREDSEDNIK LJUBA DAVIDOVIĆ V DEMOKRATSKEM KLUBU.

— Beograd, 30. julija. (Izv.) V vseh parlamentarnih klubih se je danes razvila izredno živahna diskusija o politični situaciji. Povsod se opažajo velike priprave za parlamentarne dogodke prihodnjega tedna. Ministrski predsednik Ljuba Davidović je danes ob pol 12. posetil demokratski klub ter obvestil poslance o razvoju situacije in delu nove vlade.

TRETJA INTERNACIONALA PROTI LONDONSKI KONFERENCI.

— Moskva, 29. jul. — Izvrševalni odbor tretje internacionale je izdal na proletarijat vseh dežel poziv, v katerem pravi, da je londonska konferenca nov poskus za stvaritev enotne imperialistične fronte za eksploatacijo sovjetske Rusije in ustanovitve kontrole nad zunanjo trgovino Nemčije in Rusije; zato naj si proletarijat sam premotri situacijo in nikdo naj se ne da varati.

KAKO NAGAJA ITALIJANSKA MILICA NAŠIM ROJAKOM V ITALIJI!

— Razdrto, 30. julija. (Izv.) V nedeljo 27. julija bi se bil moral vršiti vsakoletni izlet gorških in tržaških turistov na Nanos. Prilčno številna družba gorških in tržaških turistov se je že v soboto nabrala v Razdrtu in se v gostilni pri Kavčiču čakala rane zore da se vzpne na Nanos in da tam kaj praznuje svoj planinski praznik. V gostilno pa je tekom večera vdrila fašistovska milica ter najprvo prepovedala vsako rajanje, nato dovolila petje, o polnoči pa isto zopet prepovedala, češ da slovenska govorica moti spanje tržaških letoviščarjev. Ob 1. so fašisti vrgli slovensko družbo na cesto in dež. Radi tega izleta so fašisti mobilizirali vso milico ob Nanosu. Zasedli vrh in steze do njega ter do Divače pregledovali vsakega posumnika in od vsakega zahtevali legitimacije. Nekega izletnika so celo aretirali. Te fašistovske šikane je vodil znani renegat in poročnik fašistovske milice Kalin s Proseka.

AMERIŠKI PODTAJNIK HUGHES O SVOJIM NAMERAH.

— Pariz, 30. julija. (Izv.) Pariški odvetnik so ameriškega podtajnika Hughesa predložil svečan sprejem. Sprejema sta se udeležila tudi bivši predsednik republike Millerand in min. predsednik Poincaré. Hughes potuje iz Pariza v Berlin, kjer se bo informiral o nemških industrijskih ter gospodarskih razmerah. Pri ti priliki bo razmišljal tudi o tem, ali ne bi bilo mogoče zavzeti napram sovjetski Rusiji enotno evropsko stališče.

SPLOŠNI GARANCIJSKI PAKT.

— London, 30. julija. (Izv.) Na londonski konferenci se je v političnih in finančnih vprašanjih dosegel precejšen kompromis. Za vojaško evakuacijo Poruhrije je Anglija ponudila splošni garancijski pakt, ki bi s sodelovanjem Orušstva narodov in Združenih držav omogočil, da se zadovoljijo francoske zahteve glede pomoči angleškega orožja v slučaju kršitve od strani Nemčije. Istočasno bi se Francija znatno črtali dolgov. Belgija zahteva jasnejšo formulacijo angleške vojaške pomoči ter gospodarsko-političnih koncesij. Glede garancij za mednarodno posojilo je Francija načelno priporočila pristati

na omejitve polnomočja reparacijske komisije in priznati, da veljajo sklepi reparacijske komisije o neizpolnjevanju in o sankcijah napram Nemčiji samo tedaj, če so enoglasni. V slučaju

nesoglasnosti je potreben sodniški izrek. Vprašanje je samo, katero sodišče naj se postavi kot vrhovno razsodišče nad reparacijsko komisijo.

Politične vesti.

— Bivša in sedanja vlada v »Slovenec« terminologiji. Bivša vlada je bila vlada »korupcije in nasilja«, ker je v Sloveniji nekoč premetila enega kateheta. Današnja vlada pa je vlada »zakona, reda in pravice«, kakor poroča »Slovenec«, ker je koj po imenovanju začela s številnimi vpokojitvami in premeščenji, ne da bi bila imela za to povoda ali pa podlage kake objektivne disciplinarne preiskave. — Najgrša je pač tista lopovščina in tisto brezskanje, ki se lepša z velikimi gesli, da potlačijo in prikrije svoje nasilnosti.

Med tem ko je Davidović izjavljal novinarjem, da morajo biti »zakoni in ti državi najvišja volja«, sta že podpisala dr. Marinković in Nastas Petrović dekret o številnih vpokojitvah drž. uradništva brez vsakega predhodnega disciplinarne prestopka. Tako postopanje imenuje »Slovenec« vladanje — »zakona, reda in pravice«.

— Z balkanizmom je obmetaval »Slovenec« prejšnjo vlado in jo dolžil radi priproste premetitve enega gorškega kaplana najhujših tolovajskih dejanj. Sedanja vlada pa je koj pri prevzemu državne oblasti na najboljše načine način posnemala znane balkanske metode bolgarskih režimov ter na naravnost škandalozen način razmesnila in vpokojila številno uradništvo na višjih državnih položajih. To se pa imenuje vlada »zakona, reda in pravice«!

— O novi situaciji pišejo »Beogr. Novosti«: »Dočim idemo v notranji politiki v nedogled travic in nemirov, bo v naši zunanji politiki zopet zavladala trumbečevščina. In zopet se bo dogajalo, da bo marsikatero vprašanje zunanje politike preztro ali izgubljeno, kakor reško, plebiscit na Koroškem, Baranja in sv. Naum. Potem bodo zopet v zadregi in klicali bodo na pomoč, da jih rešijo drugi, pa bo prepozno. Kdo se ne spominja delovanja Trumbića in Korošca v inozemstvu proti dinastiji Karagorgjević in proti kraljevini SHS? In temu Korošču se zopet daje oblast v roke in to v trenutku, ko so ga jele mase zapuščati, v trenutku, ko bi brez oblasti poginil, kakor riba brez vode. Zares, to je zelo poučno za narod in za politiko...«

— »Edinost« o novi vladi. Včerašnja »Edinost«, glasilo primorskih Slovencev, priobčuje o novi jugoslovski vladi uvodnik, v katerem pravi med drugim: »Opozicija je zahtevala revizijo ustave že poprej, nego se je ta ustava sploh začela izvajati. S tem je opozicijski blok dal Pašiču ostro orožje v roko. In ta izkušeni politik in taktik zna rabiti orožje, je moister v izrabljanju pogrške, ki jih delajo njegovi nasprotniki. Pa še je eno tehno dejstvo, ki kvari račune opozicijskega bloka. Ne računa z danimi za sedaj vsaj neodpravljeni resničnostmi. Taka resničnost je, da ima radikalna stranka globoke korenine ne le v prejšnji kraljevini, marveč tudi v srbskih prečanskih kraljih. Je to stranka z velikimi tradicijami. Za sedaj in vsaj za bližnjo bodočnost ni možna nobena vladavina brez sodelovanja radikalne stranke«.

»Narodni Listy« o novi jugoslovski vladi. »Narodni Listy« pišejo: »Novi kabinet ni koncentracijska vlada, kakor bi bila Jovanovićeve vlada, temveč kabinet, v katerem so zastopane tri dosedanje opozicijske stranke — demokrati, slovenski klerikalci in mohamedanci — in ki ga bo bržkone podpirala hrvatska seljaška republikanska stranka in srbski zemljoradniki. Če bodo zemljoradniki podpirali Davidovića, ima v skupščini sigurno večino. Toda tudi v tem slučaju je njegov kabinet provizoričen, ni definitivna rešitev parlamentarne in vladne krize, ki se vleče v presledkih že skozi štiri leta in ki onemogočuje skupščinsko delo. Kakor je bila Pašičeva homogena vlada ekstrem, tako je tudi Davidovićeve vlada v sedanjem sestavu drugi ekstrem. Toda tudi ona pomeni glede dosedanjega položaja korak dalje z mrtve točke k cilju, da se sporazumejo na skupni programatični bazi vse glavne narodne seljaške stranke, hrvatske in slovenske, da bi zasigurale tako narodu in državi notranjo konsolidacijo in sporazum po štirih letih neprestane borbe in razvnanja plemenske mržnje. Če izpolni kabinet Ljube Davidovića, ki si je zagotovil sodelovanje Slovencev, Hrvatov in bosanskih mohamedancev, svojo misljo v tem smislu, da pripravi teren za veliko koncentracijsko vlado in zboljša perspektive glede sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, je izvršil to, kar pričakuje od njega kralj, ki ni hotel nastopiti proti Pašiču, zlasti pa ne proti narodu, ki težko prenaša borbo med Beogradom, Zagrebom in Ljubljano«.

— Giolitti in Orlando zvesto na strani Mussolinija. »Nuovo Paese« javlja, da se je govorilo zadnje dni o izpremembi Giolittijevega mišljenja o sedanjih situaciji in se je dostavljalo, da je nasproten Mussoliniju in njegovim politik. Nato pa je neki sodrnik iz zadnjega Giolittijevega ministrstva odločno izjavil, in sicer pooblaščen v to, da Giolitti sicer ne more odobravati dekreta glede tiska, toda nikakor se ne da govoriti o izpremembi v njegovem političnem mišljenju in tudi ne o kakem zmanjšanju njegovega zaupanja do sedanjih vlade. Na Montecitoriju so sicilijanski poslanci zagovarjali, da je Orlando, predno je odpotoval preko morja, poslal Mussoliniju nove dokaze svojega prijateljstva in udanosti. Fašistovski listi v sedanjem kočljivem položaju vlade naglašajo to s posebnim povdorkom proti opoziciji, češ da sta dva tako odlična stara parlamentarca odločno na Mussolinijevi strani.

— Dr. Matko Laginja v Beogradu. V Beograd je odpotoval dr. Matko Laginja in se sestal z našim polnomočnim ministrom dr. Otokarjem Rybajem, s katerim je razpravljal o delu komisije za ureditvev odnošajev med Istro, Kastavom in Krko. Predsednik komisije je namreč dr. Laginja.

— Nazori novega sovjetskega poslanika v Českoslovaški republiki. »Pr. Pr.« naveda razgovor z novim poslanikom ruske sovjetske republike, z Vladimirom Antonovom Ovsjejenkom, ki je proglasil mimo drugega, da vede k dejanski zagotovitvi in konsolidaciji razmer v srednji Evropi in na Balkanu v prvi vrsti zblizanje z Zvezo socialističnih sovjetskih republik. Med Zvezo sovjetskih republik, Českoslovaško in Jugoslavijo ni važnih vprašanih. Z sedanjim rumunsko vlado je Rusija v odnošaju važnih diferenc. Pomen ustvaritve stalnih in dobrih odnošajev med Zvezo sovjetskih republik in državami Male antante se ne sme podcenjevati. A predpogoj takih odnošajev je pač priznanje de jure. Samo to more ustvariti obetani pravni temelji za razvoj mirnih skupnih interesov kakor tudi za kulturno zblizanje sorodnih narodov. Politično misleči občani Zveze sovjetskih republik ne morejo nič za to, da smatrajo postopanje tujih vlad, katere se branijo priznati sovjetsko republiko de jure, za neprijeteljski pojav. Poslanik je še pripomnil, da bi se na pravnem temelju priznanja de jure lahko uspešno navezali gospodarski stiki med sovjetsko Rusijo in Českoslovaško. Vrhutega je treba vedeti, da bi se potem v Českoslovaški lahko realiziral velik del naročil, ki so se vsled nastalega spora med Rusijo in Nemčijo prenesla poslednji čas na Angleško. — Kakor se vidi, sovjetski poslanik vabi Českoslovaško, da bi za eno ali drugo dobavo priznala boljševiško grozovlado.

— Pred viharjem na Balkanu? Diplomatski poročevalec »Daily Herald« piše, da je italijanski list bodisi iz golega cinizma ali iz nepozornosti izdal udeležbo Italije na albanski vstaji, ko je prinesel razglas, v katerem voditelj albanske ustaje izreka za hvalo Italiji in Mussoliniju za podporo in naklonenost, ki jo prejema albansko narodno gibanje od Italije. Med drugimi je podpisal tudi predsednik generalnega prehranjevalnega albanskega odbora. Albanska vlada Ahmed Bega Toze je bila prijateljsko naklonjena Jugoslaviji in zato so jo vrgli nacionalisti, ki so za Italijo. Dasi se je Italija dogovorila z Jugoslavijo in ji svečano obljubila, da se ne bo vmešavala v albanske notranje zadeve, je ta njena obljuba samo na papirju. V Beogradu se potrjuje prepričanje, da je Italija uknila beogradske vlado in da je pograbila prvo priliko, da potisne Jugoslavijo z njene albanske pozicije. V današnjem balkanskem stanju je to nevarno psihološki razvoj. — Kako rovari naš sosed vedno in vsepovsod zoper našo mlado državo, je pač znano nam, a glas zgoraj navedenega angleškega lista o tej zahrbnosti bo čul ves kulturni svet, za kar moramo biti angleškemu listu »Daily Herald« prav hvaležni.

— Rumunski tisk o Mali antanti. »V. torul« piše, da ima praška konferenca pokazati voljo ustvaritve Male antante, da se ohrani in okrepi za bodočnost. In to je njena dejanska važnost. Na konferenci se bo pretresalo tudi rusko vprašanje kakor se je na prejšnjih shodih v Beogradu in na Sinaj. Mala antanta stremi predvsem za tem, da se ohrani obli mir in obog tega svojega cilja se ozbiljno bavi z vsem, kar bi moglo ta mir ojačiti ali oslabil. Tisti pa, ki računajo z razpori Male antante, bodo prevarani. Kakor zgoraj omenjeni list, pišejo podobno o praški konferenci tudi drugi listi.

— Vremenska napoved. Severne Alpe: do večera 30. julija se nebo pooblači. Zapadni vetrovi, dež, nevihte in hladno. Južne Alpe: oblačno, deževno in hladno.

Poincaré svari Anglijo.

(Od našega pariškega dopisnika.)

V Parizu, 24. julija.

Danes je izšel v pariškem »Daily Mailu« že pred par dnevi napovedani in od politične javnosti z napetim zanimanjem pričakovani prvi članek gosp. Poincaréja, bivšega predsednika francoske republike in ministrskega predsednika. Kot za nalašč je članek priobčen ravno na dan, ko tudi dosedaj najbolj optimistični časopisi priznavajo, da je prišla londonska konferenca na mrtvo točko, in je Poincaréjev naslednik, radikal g. Herriot, obtičal na ravno isem mestu, preko katerega njegov prednik ni hotel in ni mogel iti.

Poincaréjev članek je namenjen javnosti Velike Britanije, zato je tudi izšel v angleškem listu v angleškem jeziku. Naslov članka je: »Zakaj je treba prisiliti Nemčijo, da plača. Kaj je pokazala okupacija Poruhrije?«

Članek je resno svarilo britanskemu narodu in veljanske važnosti zanj. To je brez strasti pisana točna analiza posledic, ki bodo sledile, ako se bo v prilog Nemčiji odnehalo od zahtev Dawesovega izvedeniškega poročila in se ji vrne Poruhrije. Članek je pisan v mirnem tonu in operira z dejstvi; pravi, da bi bila vsled omenjenih posledic britanska industrija uničena.

Prikaziva, kako ogromne vrednosti je Poruhrije in kako izobno je urejeno. Tamošnji nemški milijonarji, ki niso podvrženi tako težkim davkom kot britanska industrija, so bili v stanu, da so vse pripravili, da pritegnejo nase svetovne jeklene, železne in premogovne industrije. Med tem, ko so plačevali v Veliki Britaniji 15 do 18 funtov šterlingov davka na osebo, so Nemci plačevali samo 15 šillingov do 2 funta. Vendar pa so dosedaj ovirale njih razvoj dve okolnosti: prvič njih potreba po kreditu, ki je posledica njih lastne nepoštenosti, ker so hoteli prevarati zaveznike s tem, da so spremenili svoje bankovce v navaden papir; drugič pa francoska okupacija Poruhrije.

Vkljub tem neprilikam pa so bili Nemci v stanu, kot je to pokazal gosp. Poincaré, si spet nazaj pridobiti nizozemski trg in tako ogromno pomočnico produkcijo svojega premogov in jekla, da so sedaj zmogni proizvajati več teh produktov kot pred vojno.

Življensko vprašanje za britansko industrijo je, kaj se bo zgodilo potem, če bi se v Nemčiji ne uvedlo obdavčenja v isti višini, kot ga plačuje britanski narod, in če bi se ji vrnilo Poruhrije.

Nemška industrija danes vsled padca marke nima nič dolgov, med tem ko vsa britanska industrija težko živi zaradi teže bančnih posojil in visokih delavskih mezd. Nemška industrija ne plačuje in ne bo plačevala — če zavezniki drugače ne ukreduje — skoraj nobenih davkov, med tem ko britanska industrija komaj zmaguje ogromne davke. Britanski industriji nalaga tudi »trade union« težke omejitve, ki jih nemška industrija ne pozna. Pod takimi pogoji britanska industrija ne more imeti upanja na uspeh.

Nemška propaganda sicer oznanja po vsej Angliji, da pride zlata doba, če se spet Nemčiji postavi na nogo in se ji vrne Poruhrije, češ da bo potem bogata Nemčija lahko spet naročevala surovine iz Anglije in tako rešila krizo njene industrije. To je silna nesmisel. Velika Britanska bo neizmerno več izgubila z nemško konkurenco, kot bo pridobila z nemškimi naročili.

Če se nemška industrija ne bo vsaj tako visoko kot britanska obdavčila, potem si bo s svojimi poceni izdelki pridobila vse svetovni trg. Britanska bo povsod izpodrinjena in ne bo ničesar zaslužila.

Odkod naj potem Velika Britanska vzame denarja, da plača ogromne množine živeža, ki jih mora vsako leto uvažati (lani za 510 milijonov funtov šterlingov)? Razen tega mora tudi plačati ogromno vsoto 1000 milijonov dolarjev Zedinjenim državam. Ako nemški premog prežene britanski premog iz Atlantika in Sredozemskega morja, ako si pridobi Nemčija kontrolo nad svetovnim trgovom s svojim jeklom, potem postane problem financiranja britanskega importa živeža nerešljiv. Angliji gre sedaj za njen vsakdanji kruh.

Priznati je treba, da je ta Poincaréjev članek spet krepak udarec starega, izurjenega političnega borca, in bo napravil v Angliji globok vtis.

— Kar Vi potrebujete, to je Elzaufud To pravo domače sredstvo katere prežene Vaše bolečine! Polizkusna pošilka D 27 Lekarar Eug. V. Feller. Stuba Donja. P. 238 Hrvatska

— Manufakturno trgovino v Stritarjevi ulici št. 5 (prejšnja oblačilnica) otvorita Fabiani & Jurjovec. Glej današnji insertat.

— Izgubila se je v nedeljo 27. tm. pop. od 3.—4. ure damska zlata zapetnica z uro od kolodvora Dmžale do Doba. Pošteni najditelj se naproša, da jo odda proti nagradi v pisarni tovarne g. Jos. Krapotic na Viru ali pa v upravi »Slov. Narod«. —

Vloga klerikalizma v Alzaciji-Loreni in pri nas.

I.

V Strasbourg, 25. jul.

Nova francoska vlada se je odločila, da končno izvede politično fuzijo Francije in Alzacije-Lorene. In sicer potom razširjenega francoskega zakonodajstva na omenjeni dve provinciji. Odstavek dotične izjave ministrstva, ki se tiče uvedbe posvetnih, laičnih zakonov v Alzaciji-Loreni, je izzval med tukajšnjimi klerikalnimi krogi precejšnjo razburjenost. Ti krogi reagirajo proti navedeni vladni nameri z vso silo ter dosega njihovi protesti tako mero, da se jih more smatrati za žuganja z revolucijo.

Seveda ne velja to za mesta, ki so po večini socijalistična in sploh napredna, pač pa v polni meri za kmetijske občine. Saj žive pod gospodstvom duhovništva, ki je pripravljeno, da stopi v boj z vsemi svojimi silami proti uvedbi francoskih laičnih zakonov. Največjo bojovnost je opaziti pri mladih duhovnikih, kateri kažejo svoje srdito nasprotstvo proti vsemu, kar je francoskega. Za presojo te mentalitete je interesantno poseči nazaj v čase aneksije Alzacije-Lorene od Nemčije. Po tej aneksiji, t. j. po 1870. l., je bil katoliški kler duša odpora proti Nemčiji. Z vsemi svojimi silami je preprečeval germanizacijo, kmečkega naroda ter vzdrževal francosko misel. To pa radi tega, ker je pač videl v nemški državi sovražnika katoličanstva.

Ali po nekem času se je visoki kler poklonil pred novim vladarjem, ki ni bil več v Parizu, ampak v Berlinu ter je tako postal služabnik germanizma. Posebno po dovršenem kulturnem boju in po razgovoru med Viljemom II. in Leonom XIII. se je del klera vdal dejanskemu stanju, ustvarjenemu po frankfurtski pogodbi, s katero je bila med drugim odstopljena Alzacija-Lorena Nemčiji.

Takrat je Nemčija ustanovila v Strasbourg katoliško teološko fakulteto. Namestila je ond veliko število nemških profesorjev. Z ono spretnostjo, ki je posebna skrivnost jezuitov, so vsak dan vbrizgavali v duše mladih bogoslovcev strup sovražstva proti vsemu, kar je bilo francoskega. Francijo so predstavljali ti profesorji kakor gnjilo drvo, ki ga požiga cerkve, prekora duhovniki in redovnice, kakor brezbožen narod, ki da se nahaja v najugodnejšem razpoloženju za vse mogoče slabe lastnosti in kjer se je zlasti razpaslo zakonolomstvo. Francoski jezik so predstavljali kakor posredovalca brezbožništva in nemoralnosti.

Lahko je uginiti, kako je vplival tak poduk na mlade bogoslovce, ki so po večini izhajali iz kmetijskega stanu in ki se tudi po zopetnem združenju Alzacije-Lorene s Francijo, niso nehali boriti, več ali manj odkrito, proti uvedbi zakonov, šeg in navad francoskega liberalizma. Združeni s Francijo so se nadejali, da verski zakoni, ki so bili v veljavi v Alzaciji, ne le ostanejo v veljavi, marveč da se bodo razširili na vso Francijo. Upali so torej, da se Alzacija uveljavi kakor žarišče reakcije za vso Francijo.

Volite 11. maja t. l. so povsem uničile te njihove goreče nade. Izjave novega ministrskega predsednika Herriota so jih spravile v besnilo, kateremu je dal duška in izrazil alzaški poslanec Oberkirch, član skrajne desnice, s temle besedami:

»Odprava poslaništva v Vatikanu in uvedba posvetnih zakonov bodeta izkazala v Alzaciji in v Loreni globoko razburjenje. In naše ljudstvo bo občutilo grenko razočaranje, videč da vlada republike ni držala formelnih in svečanih obljub, storjenih leta 1918, pred vsem svetom. Takrat smo živeli pod konkordatom ter je bilo dogovorjeno, da se nikdo ne bo dotikal našega verskega prepričanja ter da se nikakor ne bo spreminjala dejanskega stanja, ki nas je zadovoljevalo tedaj. Naši rojaki, ki so v tem oziru zelo občutljivi, bodo videli v uvajanju vladnih odredb povratek k veksatorični politiki za časa ministra Combesa. In poudarjati je na ves glas, da je bil Combes najhujši germanizator Alzacije in Lorene. Nemška vlada je izkoriščala protiklerikalstvo, proti kateremu smo se borili pri nas z vso silo, da poskuša iztrgati iz src Alzacijanov ljubezen do Francije. Pričakovati je, ako bo sprejet zakonski načrt, da izbruhne v odrešenih provincijah verska vojna in to v trenutku, ko se pojavlja v Nemčiji nevarnost monarhistične restavracije.«

Konzulati v Ljubljani:

Ceškoslovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposelnika.
Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska kreditna banka).
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.

Prosveta.

— Dohodki pariških gledališč. Po glasilski statistiki so znašali dohodki vseh pariških gledališč in zabavnih podjetij lani, ako leto 301.344.978 frankov, t. j. za 34 ml. ljonov več nego leta 1922.

— Otroci na odr. Francosko ministrstvo je prepovedalo javno nastopanje otrok pod 13 let starosti na dnevnih gledališčih. Samo v izjemnih slučajih se dovoli nastop, toda nikdar ne otrokom pod 9 let starosti. Ravnanje s tem je moro zavezati, da otrok ne nastopi več nego pri 15 predstavah na mesec, ne sme radi tega zamujati šole in ako znaša dnevna plača več nego 20 frankov, se mu prebitek vložni na knjižico, katerega dvignjevo o polnoletnosti. Imena otrok ne sme navajati na programih in tudi ne v časopisih. Odredba velja tudi za kinomato. grafe.

Sokolstvo.

— Članom Sokola I. Včeraj je preminul naš član brat dr. Josip Lavrenčič. Pozivam članstvo, da se udeleži pogreba, ki se vrši danes ob 17. uri iz Leončiča, v kroju. — Zdravo! — Načelnik.

— Naraščajski dan na Bledu. Gorenjska sokolska župa priredi svoj letošnji naraščajski dan na Bledu dne 3. avgusta t. l. Dopoldne se vrše tekme moškega in ženskega naraščaja, popoldne pa javni nastop vsega naraščaja in deca. Nastopilo bo po dosežanih prijavah sodeč okrog 400 dece in nad 150 naraščajnikov. Pri tej priliki razvije sokolsko društvo na Bledu svoj naraščajski prapor, ki bo tretji v župli. Tekma kakor tudi javni nastop se vrši v Zaki v neposredni bližini blejskega kolodvora. Za naraščajski dan vlada veliko zanimanje, ter se pričakuje številna udeležba ne le iz Gorenjskega ampak tudi iz drugih krajev. Raznateljstvo državnih železnic je dovolilo za ta dan polovično vožnjo, potrebne izkaznice se dode pri tajništvu sokolskih društev.

— Sokol na Jesenicah poziva vse članstvo, naraščaj ter prijatelje sokolske misli, da se udeleže v kar največjem številu II. naraščajskega zleta gorenjske sokolske župe, ki se vrši dne 3. avgusta 1924. na Bledu. Odhod s Jesenice s turističkim vlakom, ostali s osebnim vlakom, ki odhaja z Jesenic ob 9.20. — Zdravo!

Turistika in sport.

PROGRAM

izleta Srp. planinskega društva v Karavanke in Juljske alpe 1924.

Dne 2. avg. ob 10.43 dohod SrPD v Ljubljani. Obed in sestanek na vrtu »Zvezde«. Event. izlet na Ljubljanski grad. Odhod gostov ob 15.10 čez Jesenice na Bled. Jezerska slavnost »Jadranske Straže« na jezeru.

Dne 3. avg. ob 6.25 odhod z vlakom od Podhoda in skozi Vinjagar na Dobravo ter na Jesenice. Dohod ob 9.10 ali 14.20. Obed. Popoldne izlet do Spod. koč (event. do Kadnikovih koč) na Golici.

Dne 4. avg. ob 5. uri odhod iz Kadnikovih koč čez Klek—Hruški vrh—Babo v Mojstrano. Obed. Izlet k Peričniku. Db 17.53 odhod z vlakom v Kranjsko goro. Skupna večerja in sestanek turistov.

Dne 5. avg. ob 5. uri odhod čez Križke podo v Aljažev dom v Vratih.

Dne 6. avg. ob 5. uri odhod čez Prag v Triglavski dom.

Dne 7. avg. ob 3.30 odhod na vrh Triglava (solnčni vzhod). Odmor. Ob 6. uri sestop v Aleksandrov dom. Odmor. Odhod čez Hribarico v Kočo pri Triglavskih jezerih.

Dne 8. avg. ob 5. uri odhod čez Komarč k Savici in v hotel Zlatorog.

Dne 9. avg. ob 5. ali 6. uri odhod od Sv. Janeza čez Suho na Gradico in Črno prst. Sestop v Orožnovo (deloma v Malnerjevo) koč.

Dne 10. avg. ob 5. uri odhod iz Orožnove in Malnerjeve koč v Bohinjsko Bistrico. Odmor. Ob 9.32 ali 13.20 iz Hotela Marče na kolodvor in z vlakom na Bled (oz. Beograd).

Z ozirom na ta izlet SrPD vladno prosimo turiste, da ne zasedejo ob označenih dnevnih omenjenih planinskih koč, ker se morejo srbski turisti na tej osemdnevni turi vsako noč primerno odpočiti.

ZADNJI DNEVI NA SKAVSKEM TABORIŠČU.

Poročajo nam: Tudi pretekli teden nismo imeli povsem lepega vremena, marveč spremenljivo: deloma lepo, deloma oblačno in deževno vreme. V sredo pa je v popoldanskih urah mahoma nastala silna nevihta, da je globoko nagnila jabor in podira en šotor, čigar prebivalci so morali prenočevati tisto noč pri bližnjem kmetu na senu. Zadnji dan pred odhodom pa je bil lep, zlasti tisti večer se nam je nudil prekrasen pogled na Triglav, ki se je ponašal kakor kralj v svojem škrlatnem plašču med drugimi gorskimi velikani. Ker smo se s čitanjem zakasnili, smo omejili pevski program samo na skavtsko: »Plamen se diže...« himno. Nato smo legli k počitku. Naslednje jutro je zadonela trobenta že ob 4. a, kakor smo morali vstati, podreti šotore in vse prirediti za odhod. Težko smo se ločili od nepozabno lepega planinskega sveta, kjer smo preživeli ob Završnici toliko lepih dni, ki nam ostanejo za vedno v svetlem spominu. Korakali smo mimo Završnice, ki prekipela v svoj strugi kakor je tudi nam prekipelo srce, ko smo ji naročali, naj ponese med naše slovanske brate Srbe in Hrvatke sto in sto srčnih pozdravov. Potoma smo se zahvalili vsemu možu Riziaku, ki nam je bil ves čas našega bivanja na njegovem svetu silno naklonjen in postrežljiv, za kar

mu izrekamo tu javno zahvalo. Čast in hvala mu! Prispeli smo v Ljubljano 28. t. m. s popoldanskim vlakom ter odkorakali vsi čvrsti, zdravi in kakor pomladno jutro veseli z razvito zastavo po Dunajski cesti mimo pošte v realko, od koder smo se razšli vsak na svoj dom, v duhu pa bomo še nešteto krat pohiteli k tebi, prekrasen planinski kotiček, zakaj kdor se je napil te tvoje lepote, je ne pozabi več vse svoje živne dni!

ZAKLJUČEK PARISKE OLIMPIJADE.

Olimpijske igre, ki so se pričele v januarju z zimskimi tekmovalji in so vzbudile po vsem svetu veliko zanimanje so bile v nedeljo v štadijonu Colombes na slovesen način zaključene.

Pri slavnosti je bil navzoč baron Pierre de Coubertin, predsednik olimpijskega komiteja, dalje je bilo opaziti mnogo francoskih dostojanstvenikov. Navzoč so bili župan iz Antwerpna, Amsterdam in Lausanne in člani olimpijskega komiteja Baron Coubertin je imel s častne tribune sledeč nagovor: V imenu olimpijskega odbora izrekamo predsedniku republike, francoskemu narodu, mestu Parizu in organizatorjem iger najiskrenejšo zahvalo. Danes proklamiramo zaključek osme olimpijade v nadi, da v štirih letih otvorimo na slovesen način, deveto v Amsterdamu. Nato je imel kratek govor, v katerem je v navdušenih besedah poročal o uspehih olimpijade; med sviranjem fanfar in pozdravi salvi in topov pa se je dvignil olimpijski prapor. Pevski zbori so zapeli francosko himno. Medtem je predsednik internacionalnega komiteja izročil pariškemu občinskemu zastopniku olimpijsko zastavo, ki jo je leta 1920 daroval belgijski komite in je bila doslej shranjena v Antwerpnu. Zastava ostane do prihodnje olimpijade v Parizu. Zaključnim svečanostim so prisostvovali ogromne množice gledalcev.

— Stanje prvenstvene tabele zagrebškega nogometnega podzveza je sledeče (številke značijo število odigranih tekem, dob. lene tekme, neodločne, izgubljene, diferenca dobljenih in zadanih golov, število točk):

- 1.) Gradjanski 7 6 1 0 41:7 18.
- 2.) Hašk 7 4 2 1 20:11 10
- 3.) Concordija 7 3 1 3 16:13 7
- 4.) Sparta 7 2 3 2 9:17 6
- 5.) Tipografija 8 0 0 8 4:42 0.

Prvenstvo Zagreba si je definitivno priboril Gradjanski. Gradj. ima še igrati s Sparto in odločilno tekmo za prvenstvo Z. N. P. s prvakom province. Hašk ima še odigrati tekmo s Concordijo.

— Smučarstvo v naši vojski. Te dni je izšlo vojno ministristvo odlok, da počne v bodoči zimi z obrazovanjem smučarskih čet v naši armadi. S tehničnim izvežbanjem je poverilo Jugoslovanski zimskosportski savez v Ljubljani. Letos se bosta vršila dva tečaja, v katerih se bo izvežbalo po 150 članikov in podčastnikov. Vsak tečaj bo trajal po 4 tedne ter se bosta oba vršila v Sloveniji, vendar kraj še ni določen. Kakor znano je začel zimskosportski savez s tozadevno akcijo že pred dvema letoma, ter je ministristvo prvotno neameravalo pozvati švicarje za izvežbanje naših vojakov, a je ta svoj namen premenilo ter sprejelo predloge saveza. Vsekakor znači ta odlok ministristva laskavo priznanje dela našega zimskosportskega saveza. Kakor čujemo, bo organiziral savez še letos tudi vojaške smučske tekme, da tudi kvalitativno preizkusi izvežbane vojske smučarje.

— Iz sportske rubrike svetovnega lista. »Prager Presse« prinaša o tekmi Gradjanski: Hašk 4:12 (40:0!) Res famozno!

— Na internacionalnem meetingu, ki se je vršil v nedeljo v Pragi in na katerem je startal tudi Perpar (Primorje) je tekal slednji na 100 jardov 10.5 sek. in ne kakor smo navedli glasom poročila popačeno br. zvojnke na 100 m. Prvi je bil Linka v 10.4.

— JZSS ima v četrtki važno sejo v Kavarni Emona. damski salona ter prosimo zanesljivo udeležbo vseh članov upravnega odbora in osebno polnoštevilno vseh članov smučškega odseka. Predsedstvo.

Juljska Krajina.

— Beneški Slovenci zopet pohvale. Neka furlanska revija opisuje, kako vrolo so se borili »dobri sinovi Slavije« za Italijo v svetovni vojni. Nobeneza dezertarja ni bilo, vsi slovenski vojski so vršili svojo dolžnost v najpogostnejši meri. Prve dni vojne, v juniju 1915. so se videle dolge vrste slovenskih žen, ki so korakale, obložene s strelivom, na višine do topniških postojank. Revija hvali beneškega Slovenca kot izrazitega bojevnik, ki se ni ne ponašal in ne baha, marveč se pokoril, vrši svojo dolžnost in nikdar ne dvomi o zmagi. Hrabrost in udanost beneških Slovencev je poplačana s tem, da nimajo niti ene ljudske šole v svojem jeziku in tudi v vojaški službi jim je bilo zabranjeno govoriti slovensko!

— Z Goriškega. Razlastitveni odlok, s katerim se ima uničiti slovensko gospodarstvo (kakor smo že obširneje obrazložili), ima stopiti v veljavo dne 5. avgusta t. l. Slovenci pa pričakujejo, da vlada razveljavi svoj odlok, ki pomeni pravzaprav ukinitve lastninske pravice na nepremičninah v našem ozemlju, ker je po odloku vsako razpolaganje z nepremičninami premoženjem (prodaja, izprememba, najemina itd.) odvisno od vojaške oblasti ali od prefekta. To je že skoro razlastitev ljudstva v obmejnih krajih! — Plačilni nalogi za zastarele davke prihajajo ljudem v vedno večjem številu. Zemljiška odškodnina je bila odmerjena tako nizko, da ni pokrila niti ene stotinke stroškov, ki jih je imel kmet pri obnovi svojega posestva. Kmet je obremenjen z

ogromnimi davki, sedaj pa naj bi plačeval še zastarele davke od 1920 dalje. Tega ljudje ne zmorejo, taki davki se morajo odpisati. — V Cerknem je doba občinskega komisarijata podaljšana do 27. septembra t. l. — Glede ogroženja občinske samostojnosti je posredoval pri rimski vladi posl. dr. Besednjak. Povedali so mu, da je ustavljeno povečanje občin, kakršno hočejo izvršiti v Gorici s priklopljivjo okoliških vasi. Za združenje so potrebni posebni sklepi občinskih svetov, ki se predlože deželnemu upravnemu odboru, nato pridejo sklepi v notranje ministristvo in tam se končno odloči ali za združenje ali proti združitvi. — Telovadni nastop v Batujah v nedeljo je uspel ugodno ob obilni udeležbi. — Učiteljstvo je zborovalo po objavljenem sporu v Gorici, priredilo tečaj pri Sv. Luciji in v nedeljo koncert v Tolminu. Prireditve so pokazale žilavost našega učiteljstva. — V Vrtovinu so pokopali zemске ostanke v vojni pri Zagraju padlega in doslej tam pokopanega poročnika Andreja Podgornika, bivšega dež. uradnika.

Iz Sv. Križa na Vipavskem nam pišejo, da odstopi občinski komisar Lučik baje iz zdravstvenih ozirov. Dopisnik trdi, da Lučik nikakor ni tak, kakor ga slikajo nasprotniki. Lučik rad pomaga ljudstvu in tudi nekaterim slov. učiteljem je pripomogel, da so prišli do službe. Nasilstva on ni rabil nikdar. — Občinski svet je bil razpuščen, ker so v njem tlačili skupaj komunisti in klerikalci pod vodstvom župnika Rejca, ki dobiva »Slovenca«... To priobčujemo kot glas iz ljudstva, pripravljeni, priobčiti tudi protidopise.

Društvene vesti.

— Članstvo ljubljanskih JDS političnih društev in organizacij pozivlja podpisani O. O. JDS Ljubljana s prošnjo, da se udeležijo danes polnoštevilno pogreba odvetnika dr. Josipa Lavrenčiča, predsednika JDS političnega društva za Dvorski okraj. Zbirališče ob tri četrt na 17. pred mrtvašnico za Leončičem. — Predsednik O. O. JDS ravn. Jug.

— Pripravljalni odbor Orjuna št. Pe. ter. Vodmat ima uradne ure ob delavnikih od pol 19. do 20 in ob nedeljah in praznikih od pol 11. do 12. v knjižnici političnega in gospodarskega društva za vodmatski okraj, Bohoričeva ulica 9.

NOVA DR. RAHLEJEVA IZNAJDBA NA POLJU MEDICINE.

Vsem je znano, da je mladi ruski učjenjak dr. I. Rahlejev iz Beograda, ki je otvoril v Beogradu, Kosovska ul. 43., svoj modern kemično-bakteriološki laboratorij, iznašel lek Radio-Balsamika proti revmatizmu. Danes je to zdravilo poznano ne samo v naši državi, temveč tudi po vsem inozemstvu kot najboljšo sredstvo proti vsem vrstam revmatizma. Ko je pred dvema letoma dr. I. Rahlejev delal poskuse z Radio-Balsamika na Bledu, bil je naš list eden med prvimi, ki je opozoril svoje bralce na to znamenito iznajdbo in na uspehe izvršenih poskusov. Sedaj pa se je dr. Rahlejev posrečilo, da je iznašel novo sredstvo proti najbolj grozni in najgorji bolezni »sifilis«, katero ljudje po pravici nazivljejo »beli slovestva«. Ta lek temelji, kakor tudi Radio-Balsamika na principih protibolevne terapije, a je prepariran tako, da se uporablja v vidu kapljic. Ta nova iznajdba dr. Rahlejeva bo raznesla širok celega sveta ne samo slavo mladega učenjaka, temveč tudi vsega našega dragega Slovstva ter bo uničila vse predsodke zapadnih narodov o nesposobnosti Slovanov. Svojo novo iznajdbo je nazval dr. Rahlejev »Sifilitin«, a njegova zdravilna moč obstoji v tem: Prvo, lekovitost sifilitina leži v tem, da z njegovo uporabo voščena hromatinska kožica od sifilitičnih spirohet (Znajo je v medicini, da se nahaja sifilitična spiroheta v kožici, ki jo čuva od zunanjih vplivov, a katere do danes ni uspelo odstraniti brez nevarnosti za žive celice organizma) pušča iz sebe neko lepljivo snov, zbog česar kožica sama degenerira in razpade. Kakor služi ta kožica spirohet kot zaščitnica pred vsemi zunanjimi vplivi, in med te spada tudi delovanje krvnih teles, tako je spiroheta, oropana zaščitne kožice, na mah izpostavljena delovanju krvnih teles, ki spiroheto popolnoma ugonobe. Drugo, v tem ko spiroheta, oropana svoje kožice, spušča iz sebe preveč endotoksinov (strup), da bi jih krvna telesa brez zunanje pomoči mogla uničiti, sestavi je dr. Rahlejev to zdravilo tako, da ta lek povečuje delovanje krvnih teles, t. j. nevtalizira endotoksine oziroma povečava fagocitozo. Vporaba sifilitina ne ostavlja nikakih škodljivih posledic na organizmu in odsej ne bo več potrebno, da se bolniki zdravijo z raznimi preparati kot živim srebrom, arsenikom itd., torej s strup vsebujočimi aparati. Res je, da so tudi ti preparati uporabljali in to samo izvestno število spirohet, toda zajedno so uničevali tudi žive celice organizma. Iz tega je razvidno, da si ti preparati jako škodili celotnemu organizmu, kar pa ni slučaj pri zdravilu dr. Rahlejeva. Z uporabo leka dr. Rahlejevega »sifilitina« se je dosegel izreden in nepričakovan uspeh v zdravljenju sifilisa v vseh njegovih stadijih. Ne glede na dosežane zadovoljive rezultate tega leka, dela dr. Rahlejev še nadalje nove poskuse s tem svojim zdravilom. Ravnotako dobiva tudi od evropskih strokovnjakov potrdila o zdravilni moči svojega preparata. Ta preparat bo dal dr. Rahlejev v najkrajšem času v javno prodajo na veselo in v rešitev vseh onih, ki so oboleni na sifilis.

V imenu zakona, reda in pravice...

... je izbral včerajšnji »Slovenec« kot eno prvih žrtev orožniškega kapitana Vošnjaka. Očita mu, da je on kriv, da se povzročitelji pokolja v Trbovljah niso izsledili, da je 1. junija prepovedal trbovelskemu orožništvu nastopiti proti Orjuni, da noč za nočjo popiva z Orjunaci, da se je navadil tega v Dalmaciji, kjer da je med orožništvom zapustil dolgoce, ki jih nikdar ne bo plačal itd. Ker poznamo klerikalce, ki v borbi s svojimi političnimi nasprotniki niso preveč izbirčni in kaj radi posežejo tudi v privatno življenje svoje žrtve, da jo diskreditirajo v očeh javnosti, se ne čudimo napadu na osebno čast in službeno vestnost kapitana Vošnjaka. Vemo tudi, kakšen je namen te nečloveške častikraje. Vendar pa moramo resnici na ljubo ugotoviti, da »Slovenec« tudi v tem slučaju zavedno in namenoma laže, laže pod imuniteto svojega odgovornega urednika, ker se zaveda, da ga napadenec ne more poklicati na odgovor. Poznamo kap. Vošnjaka kot poštenega in vestnega častnika, ki ni še nikoli grešil proti službenim dolžnostim. 1. junija ni mogel prepovedati trbovelskemu orožništvu, da nastopi proti Orjuni, ker je prispel v Trbovlje šele zvečer istega dne. Z Orjunaci sploh ne popiva, pač pa je sedel nekoč za čašo vina z nekim odličnim klerikalnim priganjačem, ki ga je »Slovenec« vedoma zamenjal z Orjuncem. V Dalmaciji kap. Vošnjak ni mogel napraviti dolgogov, ker tam sploh bil ni. Tudi sicer nima nobenih dolgogov, ki bi jih celo ne mogel plačati. Njegove gnotne razmere niso tako obupne, da bi delal dolgoce. »Slovenec« pravi dalje, da bi orožniki takoj ugotovili vse krivice, ako se Vošnjak odstrani, zdaj pa ne smejo, ker se jim preti z Macedonijo. Ugotavljamo, da je bil kap. Vošnjak premišljen iz Trbovelj že — 12. julija in da navzlic temu orožništvo še ni ugotovilo nobenega krivca. Javnost se torej lahko prepriča, da je prva žrtev klerikalne strahovlade nedolžna. Končno priporočamo objektivni javnosti »Slovenec« trditve, da kap. Vošnjak nima pojma o orožniški službi, ker je vstopil v to službo šele po prevratu. Kdor se je torej vpisal na univerzo po prevratu in položil vse predpisane izpite, nima pojma o svoji stroki, dasi nosi naslov doktorja. Logično, kajne. Še bolj smešna pa je trditev, da nima pojma o orožniški službi tisti častnik, ki služi pri orožništvu že šesto leto. Tako zabiti je menda samo pisec infamne »Slovenec« notice.

napada in blati »Slovenec« velikega župana dr. Baletiča, ki ga hoče odstraniti, da postavi na to mesto klerikalnega eksponenta. Očita mu, da se je pod njegovo upravo prvič v zgodovini slovenskega naroda začelo bratormorno klanje med Slovenci z moralno in materialno podporo državne oblasti. To svojo trditev je »Slovenec« debelo podčrtal, pri tem se je pa prav tako debelo zlagal. Protestiramo v imenu zakona, reda in pravice proti temu, da je klerikalizem namenoma utajil žalosten dogodek, ko se je pod dr. Brejčev upravo prvič v zgodovini slovenskega naroda začelo bratormorno klanje med Slovenci na Zaloški cesti z moralno in materialno podporo državne oblasti, ki sta jo reprezentirala takrat dr. Brejce kot predsednik pokrajinske vlade za Slovenijo in dr. Korošec kot prometni minister. Isti dr. Korošec je danes zopet na vladni in hoče vladati v imenu zakona, reda in pravice. Isti dr. Brejce je že določen za novega velikega župana, ki bo tudi županil v imenu zakona, reda in pravice...

so odstranili klerikalci vladnega komisarja na ljubljanskem magistratu dr. Viljema Krejčevega ter imenovali na to mesto žalostno figuro v njihovih rokah — bivšega župana dr. Ljudevita Periča, ki nima toliko ponosa, da bi se kot socialist zahvalil za poniževalno vlogo eksponenta črne reakcije...

so klerikalci na delu, da izposlušajo od novega notranjega ministra prepoved sokolskega zleta v Zagrebu. Včasih so preganjali Sokolstvo avstro-madžarski pandurji, ki jih je posilala dunajska vlada, da v imenu zakona, reda in pravice zajezje raznih sokolske misli in prepreči nacionalno vatajenje zatiranega jugoslovanskega življa. Danes smo v svobodni nacionalni državi, čije vlada hoče v imenu zakona, reda in pravice prepovedati navadno društveno prireditve tistim lojalnim državljanom, ki pogrešajo v svojih vrstah marsikatero žrtev za ustnovitev te države.

Današnje prireditve v Ljubljani.

Kino Tivoli: »Moč krvi. (II. del — Varno zavetje).«
Kino Ljubljanski dvor: »Dva sveta prijatelja« (Grete Hollmann).

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 30. julija 1924.

»V imenu zakona, reda in pravice!«

Te tri velike besede, ki pomenijo temelj vsake zdrave družbe, je zapisala na svoj prapor tudi nova vlada. V imenu zakona, reda in pravice tava nesrečni jugoslovanski narod že šesto leto v kaosu socijalnih, upravnih, administrativnih in narodno - gospodarskih eksperimentov, v imenu zakona, reda in pravice so se menjali narodni poslanci, ministri in drugi javni funkcionarji, v imenu spontane želje, da se končno odstrani iz našega političnega življenja partizanstvo, strankarstvo in favoriziranje enega dela prebivalstva na račun drugega, je šla Jugoslavija skozi vse faze težkega začetnega dela in stoji sedaj kakor Dante pred vhomom v pekel, nad katerim vidi zopet svoj cilj: zakonitost, red in pravica. Ušesa celokupnega jugoslovanskega naroda od delavca in kmeta do državnega uradnika in privatnega podjetnika so polna krilatih obljub in fraz o zboljšanju socijalnih razmer, o delu za narod, za državo in javni blagor, ki je tako pri srcu vsem, kdor hoče splezati po tujih tilnikih do vladnega korita. Obetalo in obeta se pri nas toliko, da bi zadostoval neznan del vsega igrača v rokah demagoških voditeljev. Toda komaj smo dobili novo vlado, o kateri bi človek mislil, da bo res v praksi zavrgla to, kar je ne prestopno očitala drugim, da ne bo razvnela že itak do skrajnosti napetega strankarskega in stanovskega sovraštva, so že tu dokazi, ki pričajo, da smo se zmotili. V imenu zakona, reda in pravice stopa v Slovenijo na dan črna reakcija, ki hoče zasuzniti in zatreti vsako svobodno misel. Blizamo se klerikalni strahovladi, ki jo pozna slovenska napredna javnost iz njene prošlosti tako temeljito, da je že danes lahko pripravljena na sistematično preganjanje, šikaniranje in teptanje elementarnih državljanov pravic.

Ne govorimo tu o vladi kot taki, ki jo bo sodila javnost po njenih delih. Pač pa smo primorani z vso odločnostjo nastopiti že danes proti persekucijam napredne javnosti. Napredna javnost se dobro zaveda, da ima v svobodni državi enake pravice in dolžnosti, kakor vsi ostali državljani. Zato ne bo trpela, da izvajajo njeni politični nasprotniki v imenu zakona, reda in pravice nad njo najhujši teror, da organizirajo z najvišjih upravnih mest sistematično gonjo proti naprednim društvom, organizacijam in gospodarskim institucijam, proti naprednemu uradništvu, učitelstvu in drugim osebam, ki iz notranjega prepričanja ne morejo prisegati na klerikalni politični evangelij. Napredna javnost se tudi dobro zaveda, da je klerikalni šovinizem in fanatizem gluh za vsako pametno besedo, da je klerikalna strahovlada v Sloveniji že na pohodu in da je treba organizirati odpor. Ta odpor mora biti tako

spontan in odločen, da ga klerikalizem ne bo mogel streti, četudi je zlezel na državno krmilo, ki ga bo v tem delu na vse načine podpiral. Štirje klerikalni ministri jamčijo za to, da bo napredni življenj v Sloveniji odslej brezpraven element, izročen na milost in nemilost klerikalnih mogotcev, ki jim je zrastle pod okriljem nove vlade greben tako, da že odkrito napovedujejo naprednim Slovincem boj na življenje in smrt. Od nas samih je odvisno, kako sprejmemo to vsiljeno borbo. Zdaj je skrajni čas, da se napredna javnost združi v močno falango, ki bo branila svoje pravice in svoje življenske interese pred klerikalnim nasiljem. Zdaj bide dvanaajsta ura, ki kategorično zahteva, da pozabimo vse malenkostne medsebojne razprtije in stopimo kot en moč v borbo proti klerikalni agresivnosti. Praksa najbližje bodočnosti pokaže, da je bil naš opomin umesten in potreben.

Ker smo pripravljeni na vse in ker imamo pravico do samoočrambe, pozivamo vso napredno javnost, naj budno sledi za vsako klerikalno akcijo. Vsaka najmanjša krivica, vsako nezakonito ravnanje, vsak napad na napredna društva, organizacije in gospodarske ustanove, vsako teptanje pravic naprednega učitelja, uradnika ali zasebnika s strani klerikalne strahovlade mora takoj v javnost. Na ta način bomo lahko informirali jugoslovansko in ostalo evropsko kulturno javnost o tem, kaj počneja pod firmo zakona, reda in pravice stranka, ki si je nadelala nalogo, da uniči svobodno misel in svobodno besedo. V ta namen hočemo odslej prinašati stalno rubriko »V imenu zakona, reda in pravice«, ki naj postane obrambna rubrika napredne javnosti. Kogar zadene klerikalna krivica, komur se zgodi v državni ali privatni službi krivica za to, ker je naprednega mišljenja, naj takoj sestavi objektivno poročilo, ki ga priobčimo pod omenjeno rubriko. Proti napovedani strahovladi se moramo braniti javno, in prepričani smo, da najde naš glas odmev na pravem mestu.

— **Prepoved sokolskega zleta v Zagrebu.** Iz Beograda poročajo, da delujejo radičevci in klerikalci na to, da vlada prepove zlet jugoslovanskega Sokolstva dne 15. avgusta v Zagrebu. Ne verjamemo, da bi se vlada odločila za ta korak, ker bi s tem spravila v kaj čudno luč vladarja samega, ki je, kakor znano, prevzel protektorat tega zleta. Sicer pa živimo v Jugoslaviji v časih neomejenih možnosti! Ako je mogla ob desetletnici vojne napovedi Srbiji priti pri nas na krmilo vlada, ki jo tvorijo po pretežni večini avstrijanci, zakaj bi ne bil v teh okoliščinah prepovedan tudi zlet jugoslovanskega Sokolstva? Saj je pred desetimi leti avstrijska vlada tudi prepovedala sokolski zlet v Ljubljani! A sedaj sede v vladi svobodne Jugoslavije prav tisti ljudje, ki so tudi pred desetimi leti delovali na to, da se je zabranil sokolski zlet v Ljubljani!

— **Nov vladni komisar na magistratu.** Še predno je nova vlada imela čas, da vpokoji velikega župana dr. Baltiča, je odstavila vladnega komisarja na magistratu g. dr. Viljema Krejčega ter imenovala na njegovo mesto prejšnjega župana, izvoljenega od klerikalno - komunistične večine, dr. Ljudevita Periča. Ali more biti župan razpuščenega občinskega sveta vladni komisar?

— **Sprememba v osebi velikega župana.** Kakor se samoobsebi razume, nastane tudi sprememba v osebi velikega župana ljubljanske oblasti. Nekateri pravijo, da bo imenovan za novega velikega župana dvorni svetnik Janko Kremenšek, drugi pa zatrjujejo, da postane veliki župan izraziti pristaš klerikalne stranke okrajni komisar dr. Logar.

— **Nazadovanje naše kulture.** Z imenovanjem dr. Korošca, tako piše »Samouprava«, za ministra prosvete in sozastopnika ministra ver je obeležen zelo eklatanten pravec prosvetne in verske politike, ki jo misli izvajati, ako po nesreči ostane dlje časa na vladi, kabinet g. Davidoviča. O tem vprašanju bomo imeli priliko se čezčas govoriti, za sedaj beležimo samo stvar, ki je aktualne važnosti. Naša ustava je zajamčila svobodo vere in vesti in postavila gotova načela radi vzdrževanja normalnih odnosov med posamnimi priznanimi veroizpovedanji. V členu 12. zadnji odstavek je določeno, da se verski predstavitelji ne smejo svoje duhovne oblasti izrabljati v politične svrhe v cerkvi, v propovedih ali sicer pri izvrševanju svojih službenih dolžnosti. Proti tej določbi so se klerikalci najenergičnejše borili v ustavotvorni skupščini. Klerikalna stranka vzdržava v resnici svojo moč samo s terorjem in z zlorabo duhovniške in verske oblasti. Celokupna Organizacija duhovništv v Sloveniji je v službi klerikalcev. Da to niso prazne trditve, je razvidno tudi po predznosti, ki jo kažejo klerikalni listi, pišoč o delovanju in vplivu duhovnikov. Vzglede za to nudi zadnja številka klerikalnega lista »Stražec«, ki izhaja v Mariboru. V številki z dne 25. maja se v uvodniku brani politična akcija katoliške duhovščine na korist klerikalcev ter se naglašja, da se klerikalci nikdar ne odpovedo takšnega delovanja duhovnikov. Članek zaključuje ta-le značilna izjava: »S politično aktivnostjo naših duhovnikov stoji in pada napredek slovenskega naroda. Razumemo se, da je to bedastoča, nasprotno napredek Slovencev bi bil osiguran v osamosvojitvi od reakcionarnih klerikalcev. Sedaj pa, ko je pooblaščen še klerikalne stranke postavljen glede prosvete in ver na čelo drž. uprave, je to nazadovanje kulture, zlasti ako stanje pri nas primerjamo z napredkom, ki ga izkazujejo druge države, kakor n. pr. katoliška Francija, ki baš sedaj zahteva prekinjenje vseh vez z Vatikanom.

— **Izjava »Slovenec«** je zaradi našega večerajšnjega odgovora zbesnel. Našemu življenju posveča cele kolone in nas neprestano izjiva. Včeraj smo mu že nekaj povedali, kar mu ni bilo po volji, danes mu pa javljamo tole: Našega kluba se vsa klerikalna gonja nič ne prime. Njegovi člani so imeli po veliki večini današnje nacionalno in demokratično prepričanje že v najtežjih časih, ko je pod Avstrijo cvetelo klerikalno nasilje. To prepričanje so nosili v svojih srcih med vojno, ko je moral marsikdo zaradi klerikalnega ovađustva na Kalvarijo. In to prepričanje so prinesli v novo državo, za katero nima klerikalizem prav nobenih zaslug, pa če je tudi ta trenutek na vladi. Vsi člani ostanemo neomajno zvesti pravi jugoslovanski ideji, ki jo zastopa edinole naša stranka. Smo pač taki, da ne klonimo pod nobenim terorjem. Mi gremo s svojo organizacijo mirno naprej, ker vemo, da s tem ne grešimo ne proti ustavi, ne proti zakonom, najmanj pa proti državi. V svoj klub ne silimo nikogar in pozivamo »Slovenca«, naj nam javi imena tistih uslužbencev, ki so se vdali »terorju« in

podpisali pristopno izjavo, da jim izjave vrnejo, ker za take člane ne maramo. — **Klub demokratiških poštinih uslužbencev.**

— **Sestanek trgovskih zbornic v Rimskih toplicah.** Beogradski listi poročajo, da se prve dni meseca avgusta sestanejo v Rimskih toplicah delegati vseh trgovskih zbornic v naši državi. Na tem sestanku bodo v prvi vrsti razpravljali o vprašanju gospodarskega sveta, ki izredno zanima vse gospodarske kroge v naši državi.

— **Srbski planinci v Sloveniji.** Kakor na druge mimestu poročamo, pride člani »Srbskega planinskega društva« prve dni meseca avgusta izlet v naše gore. Iz Beograda odpotujejo v petek dne 1. avgusta z večernim vlakom in prispo v Ljubljano v soboto dopoldne.

— **Mednarodni telegrafski kongres.** Meseca marca 1925. se vrši mednarodni telegrafski kongres, na katerega je pozvana tudi naša država.

— **Program mornariških dnevo v Bledu.** V soboto 2. avgusta: Ob pol 17. cvetlični korzo na jezeru. Najlepše okraše. ne ladje dobe nagrade. Ob pol 21. Bajna umetniška razsvetljava jezera in vse okolice, otoka in gradu, bakljada in serenada s godbo in petjem pred gradom »Suvobor«. v počaščenje Nj. Vel. kralja in kraljice ter prestolonaslednika kot pokrovitelja Jadranske Straže. Pevske točke izvajja pevski zbor glasbene Matice iz Ljubljane, godbene godba dravske divizijske oblasti. Ob pol 23. Reunija v Zdraviliškem domu. II. Nedelja 3. avgusta: Od 9 naprej plavalne in veslaške tekme. Plavalne tekme sportnih klubov za prvenstvo slovenije v Grajski kopeli Tekmujejo plavalci in plavalke SK. Primorje, Ljub. Sport. kluba, SK. Ilirije in Akad. Sport kluba na kratkih in dolgih progah v stafetah, skokih in waterpolu. Zmagovalcu (klubu) v splošni klasifikaciji pripade pokal Ljublj. Pliv. Podsaveza, onemu v damski in moški štafeti na 4x100 m pa pokal Jadranske Straže, poklonjen od »Putnika« d. d. Beograd. — Startne liste se bodo prodajale isti dan. Veslaške tekme: 1. sportni čolni, 2. pletne, 3. štiričlanski čolni, 4. dvojčlanski čolni. Zmagovalci dobe nagrade. Mornariške igre. Izvajajo bivši mornarji v grajski kopeli. Cvetlični dan. Ob pol 21. v Kazalni razdelitev nagrad in zabava z umetniškim programom: vojaška godba, petje Glasbene Matice, umetniški in komični nastopi, balet in ples.

— **Lastniki hiš, vil in čolnov na Bledu opozarjamo,** da ima »Jadranska Straža« balončke in sveče, kakor tudi sveče za razsvetljavo oken, v lastni režiji in se bo vse to prodajalo od petka naprej na Bledu v Zdraviliškem domu, kjer bo imela »Jadranska Straža« svojo centralo. — Glavni odbor »Jadranske Straže«.

— **Poseben vlak na Bled.** O priliki mornariških dni na Bledu bo vozil poseben vlak, ki odide iz Ljubljane v soboto popoldne ob 13. in se vrača z Bleda v nedeljo po noči ob 23. Ker vozi v nedeljo jutratitak turistovski vlak, ni za nedeljo na progi Ljubljana-Bled predviden noben poseben vlak. Izkaznice za udeležence se dobivajo v pisarni Tourist-Office na Aleksandrovi cesti, kjer se lahko kupi tudi vozna listke. Potniki posebnega vlaka, ki ne bodo mogli dobiti prenočišča, bodo lahko prenočevali v vlaku.

— **Cigarete Jadranske Straže.** Glavni odbor Jadranske Straže je dobil 10.000 komadov cigaret »Jadranske Straže«, ki se bodo prodajale o priliki mornariških dni na Bledu.

— **Lastnike vrtov, nasadov in cvetličarje v Sloveniji,** prosimo ponovno za cvetlice in zelenje za Bled. — Glavni odbor »Jadranske Straže«.

— **Razpis službe.** Razpisal je natečaj za mesto pomočnika inspektorja dela v Mariboru. Razen splošnim pogojem morajo kandidati ustrezati tudi sledečim pogojem, in sicer, da so dovršili tehnično fakulteto (strojni ali kemični oddelek) ter da imajo prakso v zasebnih ali pa državnih podjetjih v izmeri 3 let. Plača in drugi službeni pogoji so določeni na podstavi zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih. Kandidati naj pošljejo svoje prošnje

katerim je priložiti vse dokumente, predpisane na podstavi čl. 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih nameščenecih, neposredno ministarstvu socijalne politike, osrednji inspekciji dela v Beogradu, najkasneje do 20. avgusta 1924.

— **Smrtina kosa.** Umrl je včeraj popoldne po dolgi mučni bolezni g. Fran Gorše, oče gđ. Angele Goršetove, trgovke na Starém trgu. Pokopnik je bil pri znanih in prijateljih prikljubljen in so ga vsi čislali kot poštenega moža. Pogreb bo v četrtek 31. t. m. ob 17. iz Starega trga št. 26. Blag mu spomin!

— **Telefonska zveza Beograd-Bratistava.** Začetkom meseca avgusta se izroči prometnu nova direktna telefonska zveza Beograd-Bratistava v Čekoslovaki.

— **Reorganizacija telefona.** »Slovenec« je začel s temeljitim čiščenjem v br. zvojnem in telefonskem oddelku glavne pošte. S svojo interno je iztaknil osebo, ki je baje kriva, da je on pri telefonskih zvezah vedno zadnji. Pravi, da je to »zadirčna orjunaška somišljenja Tilka Jakovca«, ki je po smrti ravnatelja Gregorčiča prevzela telefon vse gospodarstvo, ki je med uradnimi urami nabirala za venec umrlih orjunašev in ki nima drugega dela, kakor da se pogovarja po telefonu z ravnatelji raznih liberalnih bank. Ko bi bil ravnatelj Gregorčič še med živimi, bi gotovo poslal »Slovenca« izpričevalo, iz katerega bi lahko videl, da jo je on kot uradnico v vsakem pogledu visoko cenil. In če bi Gregorčič še živel, ko je nabirala gđ. Jakova »med uradnimi urami« za venec ubitih Orjunašev, bi jo Gregorčič, ki je bil velik nacjonalist, ne povzval na odgovor, ampak še pohvalil. Dostoj smo bili prepričani, da se bo telefonski promet izboljšal, ko dobimo težko pričakovano avtomatsko centralo, kakor pa vidimo, ne bo potreba, ker je »Slovenec« krizo rešil tako, da mora Tilka ven, pa bo.

— **Vesti o čaruginem begu.** Po Osljeku so se razširile včeraj alarmantne vesti, da je čaruga pobegnil iz sodnih zaporov. Vest je povzročila v mestu velik razburjenje. Kasneje se je ugotovilo, da je čaruga še vedno v zaporu sigurno zadržan.

— **Celica Gavrilja Principa.** Kakor javljajo iz Terezina bo celica, v kateri je bival Gavrillo Princip, ostala zaprta za vse čase.

— **Klub svobodne ljubezni v Sarajevu.** Sarajevska policija je prišla neko Magdo Bedenkovič, ki se je bavila z zelo nečestnim, a plodonosnim poslom. V svoje stanovanje je zvalila veliko število mladih devojk in tam ustanovila pravcati »Klub svobodne ljubezni«. Obisk je bil baje zelo živahen. V afero je zapletenih tudi več uglednih sarajevskih rodbin.

— **Od doma je pobegnil 9-letni Stanko Hinček,** sin sodarja iz Ljubljane. Deček ima siv povrtnik, sive hlače, je bos in brez pokrivala ter je verjetno, da se klati po Ljubljani.

— **Arretacije:** Radi beračenja je bil aretiran Ivan Likozar, in sicer v kleti trgovine Mencinger v Komenskega ulici. — V gostilni Kaljež je bil prijet delavec Jakob Pretnar, ker je napravil za 71 Din zaplata in je hotel po francosko oditi, kar brez slovesa.

IZ MARIBORA.

— **Samomor milijonarja.** Dne 28. jul. zvečer se je v ulici Pod mostom obesil večkratni milijonar, posestnik več hiš in izdelovalec sodavice, 64-letni Florijan Bender. Pred smrtjo je šel v trafiklo ter si kupil dve kubi, kar je povzročilo začudenje, ker Bender ni bil kadilec. Nato je vzel verigo, odšel v delavnico in se obesil. Čeprav so takoj, ko so ga zapazili, prihiteli tudi zdravniki na pomoč, je bilo že prepozno. Kot vzrok se navajala nezdrave družinske razmere. Žena je že dlje časa bolelna in odsotna. Zapuščena dva še neomeženi hčeri.

— **Prenovljenje Maribora.** Letošnjo spomlad se je precej povečalo prenovljenje hiš v glavnih ulicah. Tako so imela gradbeni podjetja vsaj nekaj posla. V zadnjem času pa se je tudi to delo ustavilo. Govorilo se je, da bosta hotel »Zamorac« in »Črni orek« dvignjena za eno nadstropje, toda ta načrt je padel v vodo. Občuti se pomanjkanje tulcev, še pred 2 letoma so bila vsa prenočišča prenapolnjena. Stari »Stadt Wien« še vedno stoji kot je bil in čaka primerne prilike. Kavarna »Central« se bo temeljito preuredila in bo po dovršenem delu ena najbolj vabljivih kavarn v Mariboru.

Upravni svet Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani sporoča tužno vest o nenadni smrti svojega upravnega svetnika, gospoda

dr. Josipa Laurenčiča

odvetnika v Ljubljani.

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 30. t. m. ob 5. popoldne iz sanatorija »Leonišča« ob Zaloški cesti na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. julija 1924.

Gospodarstvo.

Upravna Gradašice, Glinšice in Malega grabna ter nje pomen

Včeraj se je pričela vodopravna obravnava o načrtu za regulacijo potokov Malega grabna. Gradašice in Glinšice, ki jo odreja razglas velikega župana na tri dni od 29. do 31. julija. Načrt je izdelala tukajšnja Generalna inšpekcija voda, kot projektant pa nastopa Glavni odbor za obdelovanje ljubljanske barja.

Vprašanje uravnave teh potokov je že staro. V l. 1860—1861 izdelalo je tedanje deželno stavbeno ravateljstvo prve načrte za regulacijo Malega grabna in Gradašice in jih predložilo bivši c. kr. deželni vladi. Ti načrti so ostali pač le na papirju. Ko je pozneje l. 1882. izdelal inženir Ivan pl. Podhasky svoj obširen projekt za izsuševanje ljubljanske barja, ki je postal podlaga sedaj žal nedovršeni osuševalni del na barju, je tudi on spoznal nujno potrebo, da se regulirajo poleg Ljubljanske in Grubarjevega kanala tudi stranski pritoki, a med njimi v prvi vrsti Gradašica in Mali graben. V svojem tehničnem poročilu po drobno naveda kvarne posledice neuravnanih tokov teh voda, nje vzroke in način njih odstranitve. Podhasky načrt za osušitev ljubljanske barja se je pričel izvrševati l. 1908. in bi bila morala biti Grubarjev kanal in Ljubljanska izgrajena tekem 5 let t. j. l. 1913. Vseled različnih nepredvidenih zapletitve se je zavlekla dovršitev teh del v svetovno vojno, ki jih je končno po polnoma prekinitvi. Kljub vsemu naporom po prevaru do sedaj še ni uspelo, da bi se ta regulacija dela nadaljevala in dovršila. Vendar je baš v zadnjem času stopilo to vprašanje v štadij, ki upravičuje nade, da me. rodajni faktorji ne samo uvidevajo nevdruž. no današnje stanje teh del, marveč da tudi dejansko pristopijo k delu, ki naj dovrši to važno melioracijsko delo.

Vsporedno s temi deli je sklenil Glavni odbor za obdelovanje barja pričeti tudi z regulacijo stranskih potokov v prvi vrsti Gradašice in Malega grabna, ki povzročata razmeroma največ škodo prizadetim posestnikom. Pri tem računa na uvidevnost in pomoč posebnih ljubljanskih mestne in Viške občine ter glavnih interesov. Načrt je izdelala s hvalovredno uslužnostjo in po. žrtvovalnostjo Generalna inšpekcija voda v Ljubljani. Iz njenega tehničnega poročila posnemamo: Regulacija potokov Gradašice in Malega grabna je potrebna, ker delajo visoke vode teh potokov s poplavlami in z. močvirjem milijonsko škodo. Predležni načrt vsebuje celotno regulacijo teh potokov od jez pri Kozarjih do izliva v Ljublj. ljanico. Kar se tiče gorenjega dela Gradašice tj. od jez pri Kozarjih navzgor, se bo ta uravnava projektirala in razpravljalna lahko pozneje. Mali graben odnosno Gradašica izvira v gorovju nad Polhovim gradcem in teče v zahodni smeri proti Ljublj. nci. Med potom sprejema več stranskih potokov. Njegova padavinska površina do jez. zu pri Kozarjih obsega 157 km². Njegova dolžina od tu do izliva v Ljubljano pa 5978 m. Regulacijski načrt je zasnovan tako, da dobi nova struga padec 1.450/2.860/2.31 m voda brzina nakl. od 1.85—2.31 m, kar bo zagotovilo brezhiben odvod tudi visokih voda. Seveda se morajo begovi primerno zavarovati.

Jez pri Kozarjih se zniža za 49 cm in se temeljito preuredi, da se zabranijo vsako. letne poplave. V Gradašico, ki vodnoteh. nično ni nič drugega nego obratni kanal (milnška struga) za vodne naprave milna na Viču in Vojnovičeve elektrarne, ki pa je ta značaj še skoro izgubila in postala naravni potok. se odvaja potom imenovanega jez pri Kozarjih maks. 2.5 m³ t. j. vso normalno vodo tako da te vodne naprave ne bodo prav nič škodovane, marveč s poglo. bitvijo le pridobijo na padcu.

V novi strugi so projektirani 4 novi ob. lekti:

- skupni jez v Kozarjih,
 - leseni mostiček v km 0.606,
 - leseni most pri Bocu na Glincah,
 - končni jez ali prag na Gradašici.
- Drugi objekti se bodo samo popravili odnosno prenesli. Od še obstoječih naprav se odstrani jez v Kozarjih, v kolikor ni že itak porušen in opuščen. To je potrebno, da se omogoči tehnično pravilna regulacija Gradašice.

V Gradašico se izteka potok Glinšica s 22 km² padavinskega površja in 900 m dol. žine.

Radi zamočvirjenja Rožne doline se mora Glinšica poglobiti tako, da se bo isto dalo uspešno kanalizirati in osušiti.

Stroški so preračunjeni na 4 milijone dinarjev. Radi finančnih težav se imajo izvršiti gradbena dela stopnjama šele v več letih. Najnujnejša dela so:

- Rekonstrukcija jez pri Kozarjih in poglobitev struge do km 0.830;
- izgraditev nove struge od Vojnovičeve elektrarne do Kozarjeve ozir. do zлива v Ljubljano;
- Upravna Glinšice.

Regulacijski projekt za Gradašico, Glinšico in Mali graben je velikega pomena in to ne samo v kmetijsko-produktivnem ozi. ru, marveč pred vsem v zdravstvenem, gradbenem in prometnem pogledu. Okolica Viča in del Trnovskega predmestja je do se. daj stalno ogroženo po vsakoletnih popla. vah, ki povzročajo zemljiškim posestnikom ogromno škodo. Zgodilo se je že ponovno, da so se ljudje morali celo na državni (tr. žaški) cesti prevažati z vozi in čolni, ker je voda preplavila vso lepo viško naselbino. Da so imeli Vičani seveda vodo po kletah i. stanovanjih, je umevno. Zato je njih staro. davna želja in zahteva, da se te nevarne prilike sanirajo. Sedaj se bliža ta želja svojemu uresničenju. Vsi posestniki na Vi. ču in v Trnovskem predmestju z veseljem podpirajo akcijo Glavnega odbora za ob. delovanje barja, ki jih ima rešiti večnih nadlog rednih poplav. Da tudi s svoje strani pripomorejo k čim prejšnjemu uresničenju tega projekta, jih je mnogo dalo one dele svojih zemljišč, ki se potrebujejo za uravna. vo, brezplačno na razpolago.

V gradbenem ozi. ru se bo z osušitvijo sveta med Ljubljano in Vičem pridobilo mnogo cenilnih stavbišč, kar bo dalo novo pobudo gradnji hiš in odpravo obci sta. novanjski krizi. Kako bi se širilo ljublj. sko mesto na to stran, kažejo že danes stavbe družinskih hiš, ki rastejo liki gobe iz tal ob Kozarjih in Pasjem brodu, kjer so leta le kolikaj suha. Saj ga pa tudi ni idiličnejšega kraja kakor je ta svet ob Gra. dašici, ki je vrhu tega tudi globoko humo. zen in omogoča uspešno in dobičkanosno vrtno kulturo. V tem pogledu se niti z da. laka ne da primerjati s svetom na Savskem (Ljubljanskem) polju, ki je pust in peščen ter neugoden za obdelovanje. S stališča zdravstva in higijene pa je ureditev vodnih razmer na tem delu ljubljanske okolice na. ravnost javen postulat. V tem ozi. ru je za. nimiva tozadevna izjava uradnega zdrav. stvenega izvedenca: »Vsako zastajanje vo. de pomeni tvorjenje močvirja, počevanje mokrote in bojni razvoj raznega mrčesa. Vse to je zdravju opasno. V zadnjem času se opazuje v naselbinah Rožne doline stalni zastoj vode po jarkih, kar je izvajati od sla. bega odtoka vode v Glinšico, ki ima zelo majhen padec. Samo ob sebi je umljivo, da je to zastajanje vode v Rožni dolini v zdrav. stvenem ozi. ru velika kalamiteta. Da se odstrani to leglo bolezni, je v interesu cele javnosti, vsled česar bo tudi naloga države, da podpira projektirana osuševalna dela. Generalna inšpekcija voda je v to svrhu predvidevala že za tekoče leto znatno vsot. ki naj bi omogočila takojšnji pričetek dela, ki ga bodo z veseljem pozdravili vsi prizadeti občani Viča in mesta Ljubljane.

—g Novosadska blagovna borza 29. julija. Na produkti borzi notirajo: Pšenica ba. ška, stara 420—430; nova 410—420; jecmen baški 310—320, koruza 275—280, moka ba. za 500 620—630, 500 615—625, 500 565—575, 500 515—525, 500 455—460; otrobi 205—215; Celokupni promet 125 in pol vag. Ten. denca čvrsta.

—g Razstava konj na Ljubljanskem velesejmu. Po soglasnem sklepu Kmetijske. ga odbora Ljubljanskega velesejma se pri. redi na dan 24. avgusta t. l. samo razstava konj. Razstava goveje živine se je morala na podlagi došlih prijav za letos iz raznih vrstovok opustiti. Priglasila za razstavo konj se sprejemajo še do 5. avgusta t. l.

—g Agrarna produkcija Zedinjenih dr. žav. Po uradnih poročilih se je produkcija talnih pridelkov v Zedinjenih državah od 1910. do 1920. zvišala za približno 13%. V istem času se je število oseb, zaposlenih v kmetijskih obratih, znižalo za več nego 4%.

Pridelalo se je več iz raznih vrstovok in si. cer v prvi vrsti radi 40% pomnožitve kme. tiškega trojnega parka; dalje vsled po. množene namestitve človeške delovne moči s živalsko delovno močjo zlasti konj in oa. lov, z vedno večjo uporabo mehaničnih trak. torjev in avtomobilov; končno vsled pove. čane povprečne velikosti ameriške farme od 138 na 145 acres, kar je omogočilo rač. jonelnejše gospodarstvo. Leta 1920. je imelo po deželi povprečno avtomobile 3 od 10, v nekaterih krajih 6 od 10 farm.

—g Razstava v Vrbsu. V Vrbsu se vrši l. obrtniška, trgovska in poljedelska razstava letos od 10. do 20. avgusta.

—g Graški velesej. Velesej v Grad. cu se vrši letos od 30. avgusta do 8. sep. tembra. Z velesejem bo združena tudi lov. aka razstava.

—g Veliki vzorčni semenj v Pragi. Za veliki semenj v Pragi se prodajajo legiti. macije pri vseh češkoslovaških konzulatih po 20 Din komad. Posetniki imajo 50% po. pust na vseh državnih železnicaš, ter 30% popust na železnicaš češkoslovaške re. publike. Legitimacija opravičuje tudi do. takse prostega vizuma na potnem listu ter do proste vstopnine na semenj in vse raz. stavne paviljone.

—g Italijanska premogovna cona v Ru. siji. Iz Rima poročajo, da se skoraj zaklju. či Italijansko-ruski sporazum za obsežno premogovno cono ob Doncu. Italijani so pr. votno mislili, da dobe pravo in lastno kon. cesijo, da bodo sami gospodarili na coni, to. da sovjetska vlada predlaga sedaj nekaj italijansko-ruski konzorcij, ki dobi premo. movno cono v najem za določeno število let. Italijanci pa se tega podjetja vendar vesele, da bi se tako izognili gladi premoga nadaljni odvisnosti pri Angliji, Franciji, Belgiji itd.

—g OGLASI. (Podatki v trg. zbornici v Ljubljani.) Dobava raznega orodja in in. ventarja. Pri ravateljstvu drž. železnice v Zagrebu se vrši 19. avgusta ofertalna licitacija glede dobave raznega orodja in in. ventarja. — Dobava raznega inventarja za postaje. Pri ravateljstvu drž. železnice v Zagrebu se vrši 18. avgusta t. l. ofertalna li. citacija glede dobave raznega inventarja za postaje. — Prodaja stare vojaške opreme. Odeljak zavoda za izradu vojne odeče v Skopju bo prodal 17. avgusta t. l. na drugi javni dražbi razno staro vojaško opremo. — Dobava brusnih kamnov. Pri ravatelj. stvu drž. železnice v Sarajevu se vrši 13. av. gusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave 21 brusnih kamnov za brušenje orodja.

slu, kjer piše neke svoje spomine. Berch. told živi na svojih posestvih na češkoslo. vaškem, grof Forgasch, ki se je bahal, da je sestavljal ultimati Srbiji, se večkrat poka. že pri dirkah na Dunaju. Conrad se vidi sedaj na Dunaju, sedaj v Inomostu in v drugih krajih. Piše vojne spomine. General Böhm-Ermolli se giblje v češkoslovaški re. publikli, prosluli tržaški namestnik baron Fries-Skene zapravlja svoj čas v Jockey. klubu. Žive vsi dobro brez vsakih gmotnih skrbi. ... Nič hudega jim ni, dasi so pov. zročili ljudstvu toliko hudega.

NJEGOV LASTNI POGREB.

Trd boji je imel izvejevati Francoz Paul François Flour. On trdi, da je še vedno živ in namerava celo dopriniti o tem do. kaz, ali oblasti so drugega mnenja in so ga že opetovano proglasile za mrtvega. L. 1916. je imel Flour dopust in se je povrnil k svoji ženi. Še ko je bil doma, je nenado. mna prispela presenečeni ženi vest, da je njen mož padel na bojišču. Zakonca sta se na račun te vesti zelo zabavala, »padle« Flour pa je takoj tudi brzojavil svojemu po. veljniku, da vsekakor odklanja proglasitev za mrtvega in da bo po preteku dopusta zopet nastopil. Tako se je zgodilo in Flour je preživel ostali del vojne v polnem zdra. ju. Preteklo leto pa sta zakonca Flour do. živela novo presenečenje. »Vdova Flour« je namreč prejela uradni poziv, da se po. briga za podelitev vojnega odklovanja, ki njenemu padlemu možu pripada. »Umrle« je izjavil visoki oblasti, da je sicer pri živ. ljenju, da pa je navzlic temu pripravljen sprejeti visoko posmrtno odklovanje. Pred kratkim je prejela »vdova« zopet uradno obvestilo, da se bo truplo njenega moža prepeljalo iz provizoričnega groba na novo pokopališče Bar le Duc. Istočasno je bila povabljena, da prisostvuje novemu pokopu. Tudi mož je prispeel k svečanosti in je sku. paj s svojo vdovo prisostvoval lastnemu pogrebu. In sedaj je dobila žena novo pismo, v katerem trdovratno oblast želi vede. ti, kakšen napis naj bo na grobu. Mož je od. vrnil: »Tukaj ne počiva...«

Drobiž.

• Dragocena italijanska slika v Budim. pešti. Tekom vojne je neki vojak prinesel iz Italije oltarno sliko Sv. Janeza, katero je napravil sloveč slikar Palma Vecchio. Slika je šla od roke v roko in tako jo je imelo kakih 20 oseb, predno jo je kupil nekdo, ki je znal sliko prav ceniti. Vredna je 50.000 dolarjev. Italijanska vlada se je obrnila do Madžarske, da se slika izroči cerkvi, iz katere je bila vzeta.

• Na porodu umrje več žen nego mo. skih v vojski. Ameriški list »New York« je priobčil pred kratkim članek iz peresa Mis. an Blarcon, zastopnice ameriškega združe. nja »Skrb za otroka«. Pisateljica pravi, da je umrlo vsled težkega poroda več žen nego je padlo vseh moških v vseh vojnah kar jih je doslej bilo. Nabrala si je informacije in statistične podatke iz 11 civiliziranih dr. žav in uvidela, da je Amerika šele na dva. najstem mestu, kar se tiče umrljivosti vsled neuspelega poroda. Blarcon govori o nede. statku skrbi za materinstvo. Sedaj hoče organizirati doma obsežno akcijo, da bi bi. le zlasti v težje pristopnih pokrajinah na razpolago babice v zadostnem številu. Za oddaljene kraje in sela po gorah se organi. zirajo posebne potujoče bolnice.

• Advokatska procesija v Londonu. V Londonu zborujejo v velikem številu ame. riški in kanadski advokati. 21. tm je bil slovesen sprejem v Westminsteru, kamor je šla dolga procesija 2500 oseb, med njimi angleški kasacijski sodniki in svojih rdečih oblačilih s hermelinom in vsi drugi sod. niki v svojih tunikah in z belo peruko. Ameriški in kanadski advokati so bili v navadnih črnih oblekah, kar jih je zelo raz. likovalo od tradicionalnih angleških sod. niških oblek. Udeležili se je spreveda in zborovanja tudi ameriški tajnik Hughes, ki je imel nagovor, v katerem je izrekel svoje veselje, da se nahaja v zgodovinski dvorani, ki je skupno žarišče anglosakson. skega plemena. Pomembno je dostavil še, da izmed mednarodnih kontaktov ni sreč. nejšega od tega, ki ne zasleduje nikakih političnih ciljev.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

To in ono.

NAJMLAJŠI SVETOVNI JEZIK.

Volapük in esperanto sta dobila novega brata. V majni dvorani v pariski Rue Cro. zatier je profesor Boleslav Gajewski malem a izbornem avditoriju, broječem šest oseb predaval o novem svetovnem jeziku, jeziku bodočnosti, univerzalnem glasbenem jeziku, ki se naziva »solresol«. Kakor je izjavil iznajditelj v svojem govoru, vsebuje novi jezik 2660 besed, ki so sestavljene iz sed. mih romanskih označb tonov: do—re—mi —fa—sol—la—si. Stavkovna zgradba in slog sta zelo preprosta, da se doseže točna elegantna jasnost. Da navedemo primer! »Sovražnik ima veliko število vojakov« se glasi v novem jeziku: »Sidomi famisol fa. mifare foti«, kar doslovno znači: »Sovraž. nik ima mnogo četa. Zanimivo pri novem jeziku je dejstvo, da se more pisмено iz. razati tudi v številnih in notah. Moremo ga torej govoriti, pa tudi napisati ali za. igrati. Razen tega je podana možnost, da namesto imen vseh sedmih zlogov unodo. bimo sedem mavričnih barv, tako da lahko tudi ponosi s pomočjo barvnih žarkov po. šiljamo poročila v velike daljave.

Iz vsega pa se končno razvidi, da je stvar v svoj preprostosti tako zamotana, da bi moral biti človek kos univerzalnega genija, da se priuči temu jeziku. Esperan. tisti so preko tega gibanja prešli z omalo. važenjem

NE GOVORI V SPANJU.

Dr. Robert Schaeffer, učitelj na neki zdravniški šoli v Ameriki je med spanjem večkrat govoril in tako so prišle njegovi ženi na uho različne skrivnosti in tajnosti njegovega srca. Zgodilo se je, da ga je ne. kega lepega dne povabil policijski uradnik na kriminalni razd. Tam je bila že njegova žena, ki ga je pustila aretirati radi biga. mije. Mrs. Cecilija M. Schaeffer je ogorčeno izjavila, da zahteva ločitev od svojega mo. ža, s katerim je poročena že dve leti in si. cer radi tega, ker je večkrat nemirno spal in tudi v spanju govoril. Čula ga je šepeta. ti: »Shirley, ljubica moja! To je nepotito častivredno Cecilijo, da je prebrskala kov. čeke svojega moža in odkrila zanimive stvar. ri, med drugim par ljubavnih pismen, foto. grafijo in pa poročni list, ki dokazuje, da se 24. januarja t. l. dr. Schaeffer poročil z neko Shirley Marchleejevo.

ROMUNSKI ČARUGA.

Tudi Romunija ima svojega Čarugo, ki je postal zelo glasovit in ki dela obla. stim velike pregledave. Je to harambaša Terente, kratko nazvan »kralj močvirja«. Terente izvaja nad prebivalstvom v okoli. čini Braila strahovit teror, vendar mu obla. sti ne morejo do živga, kljub temu, da so nad drznega razbojnika odposlale cele bataljone vojaštva. Zadnje čase je njegovo delovanje naravnost nezno. Celi polki vojaštva, obneje čete, orožništvo in poli. cija, da celo monitorji so stopili v akcijo, da preprečijo evetualni beg harambaše pre. svoji ženi vse umetnosti. Tatjana Ba. gova se je bila povzpela iz skromnih razmer, in biserno čisti sopran, ki ga je bila položila rojenica kot dar v zibelko ubožnega otroka, ji je pomagal do sve. tovnih slave in slovesa. Cenili so jo v Evropi, toda še veliko bolj jo je obč. dovala Amerika, in le slučaj je hotel, da ni odpotovala po leti leta 1914. iz Pa. lerne s parnikom v Newyork, marveč da se je povrnila v svojo domovino Ru. sijo. To je bila usoda nje in Fedora Ivanoviča.

Ta mož jo je nosil na rokah. Živel je samo v nji in samo zanjo. Že njegov režiserski poklic je zahteval to v go. tovnem smislu, ker je ta za kulisami de. lujoča sila z redko nesebičnostjo v slu. žbi pesnika, komponista in interpreta. torja.

Tako se je bil Fedor Ivanovič sam od sebe privadil, da je bil vedno na delu za druge.

Tatjana Vasiljevna, kakor smo na. zivali Bagovo v krogu prijateljev, je bila kakor boljševeški ruske proletarske krvi. Bila je najstarejša hči enega tistih hišnikov, s katerimi so ravnali še v šestdesetih letih prošlega stoletja slab. še kot s psi. Zaviti v ovčji kožuh so spali v zimskih nočeh, ko je kazal ba. rometer 40° pod ničlo, po hodnikih, pti.

so vodko, ker sicer niso mogli vzdržati na mrazu. Če se je ta ali oni stanovalec vrnil in saneh s ponočevanja, so dobili hišniki brce, da bi se zdramil in odprli vezna vrata.

Vidite torej, da Tatjana nikakor ni nosila v boljševeškem smislu dednega bremena, kakor Olga Mihajlovna... in vendar jo je doletela taka usoda.

»Kaj se ji je pripetilo?«
»Isto, kar se zgodi z onimi, ki so v očeh neposlušljivih srečni in zato tudi predmet njihove zavisti... tako je bilo seveda tudi z njo.

Bilo je poleti. Stanovala je skupno z možem v majni vili v Gatčini, daleč pred mestom. Fedor Ivanovič je imel tu časih svoje umetniške muhe in Tatjana mu je večkrat popuščala. Od časa do časa se je poglobil v svojo osamlje. nost. Tedaj je pričel komponirati, zakaj v globini njegovega srca je živela želja in upanje, da premagata nekega dne v se. bi režiserja in stopi pred javnost z de. lom, ki bi mu poplačalo trud. To je bil prvi namen vile v Gatčini, o katerem smo bili informirani samo intimni prija. telji.

Fedor Ivanovič je bil tako never. jetno lahkomišeln in Tatjana se je uklo. nila tiste usodne čase vsaki njegovi želji.

Boljševiki so bili menda pozabiji, da je v Gatčini. Sicer so krožile tu in tam vesti o roparskih pohodih, ki so jih delali boljševeški v okolici prestolice, o letoviščih in vilah bogatašev, ki so bile na razpolago proletarijatu. Toda o Gatčini ni nihče govoril in zdlo se mi je, kakor da sta živela takrat Fedor Iva. novič in Tatjana za cvetočim španskim bezgom v tihem premišljevanju o svoji veliki umetnosti.

Večkrat sem prihajal zvečer k nji. ma tja na deželo.

Samovar je šumel in Tatjana je ku. hala čaj, kakor ga je znala pripravljati samo ona.

Ko je bila s čajem pri kraju, je se. dila na balkon, dočim smo možki pili in kadili. Okna so bila odprta... Z orja. škimi koraki smo se bližali belim no. čem... in njen čudoviti glas je odnašal bolest dramske junakinje tja daleč v brezprimerno divno rusko poletno noč. Zelo pogosto sem moral razmišljati o tem, da v takratnih razmerah ni bilo posebno varno prepevati pri odprtih ok. nih. Ker pa si Fedor Ivanovič ni upal ugovarjati in ker sem bil v Gatčini le kot gost, sem opetovano zamočal te svoje pomisleke.

(Dalje prihajajo).

Fedor Ljubov:

Zverí.

Zadnji žarek ugašajočega dneva je posvetil v sobo in zaigral na mrtvaško bledem in sestradanem obrazu Petra Pavloviča Kukunova.

»Vakarolovskega nisem nikoli pre. kiel zaradi njegovega ravnanja,« je spregovoril s trudnim glasom: »Res je. Š. je bil krvnik, ki je poslal s pomočjo ohrane sto in sto ljudi v sibirske rudni. ke. Od lakote umrla družina, že to je mnogo. Končno je bila oskrumba Olge Mihajlovne in smrt malega Dimitrija Karloviča nizka cena. Toda... Toda zakaj je morala tako umreti Tatjana Bagova, o tem si gotovo vse življenje ne bom na jasnem.«

»Ali ni bilo to ime zelo znamenite pevke?« sem vprašal.

»Najznamenitejši v celi Rusiji, in njen mož, Fedor Ivanovič, je bil eden najboljših režiserjev na svetu. Balet carske opere je vodil malone po vsej Evropi. Morebiti se spominjate?«

»Seveda.«

»Sicer pa je bila Puccinijeva »To. sca« vsekakor najboljša partija Tatjana Bagove. Kreirala jo je v Moskvi.«

»Prosim, pripovedujte!«

»Tam je nisem slišal. Šele v Petro. gradu. Bilo je v zadnji sezoni pred vo. jno. To je bil dogodek. Ves dvor se je udeležil njenega gala-večera. Nikolaj je takrat zelo rad posmelnal predstave pariške Velike opere. Sijalen prizor. Še danes bi vam ga lahko naslikal. Car, carica, prestolonaslednik in vse velike kneginje v srednji loži. Vse, kar se je prištevilo k premožnim in imenitnim slojem, je bilo prisotno. In Tatjana je pela... tu ne najdem nobene primere. Drugi dan je odšla na turnejo po Nemčiji in Italiji. Spremljal sem jo ta. krat. Fedor Ivanovič je bil pri meni. Hotela je nastopiti ne samo na gledali. škem odru, temveč tudi v koncertni dvorani, in zato je potrebovala piani. sta, ki bi jo spremljal.

Fedor Ivanovič se je obrnil name in sprejel sem predlog. Na tem potovanju, ki nas je vodilo tja do Sicilije, sem se zelo dobro seznanil z zakoncema Ba. gov. Kakor se pri umetnikih pogosto dogaja, je bila žena nekaj let starejša od moža, Tatjana je bila na višku svoje slave. Stara je bila 32 let, Fedor Iva. novič pa šele 25. Če sem kratko rekel, da jo je ljubil, sem porabil navaden izraz za strast, ki je ni mogoče ozna. čiti z besedo.

Zakaj Fedor Ivanovič je videl v.

Inserirajte v 'Slov. Narodu'

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Priporočamo na veliko in malo galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumb, čipke, vezeno, sprehajalne palice, kravate, srajce, čevljarske in krojaške potreščine.

Najnižje cene. Postrežba točna.

Povečanje slik

po usaki poslani fotografiji v najmodernejši in umetniški izdelavi.

Izdela slik v tušu, sepiji, koloritu, akvarelu in olju.

V usaki željeni velikosti.

Izdela dopisnih kart v bakrotisku in bromsrebru (originalne fotografije).

Zahtevajte cenike in obračunajte se na edini zavod v deželi:

Umetniško nakladni zavod

Jos. Čaklovič, Zagreb, Meduličeva ulica 12.

Razpis

prodaje zemljiških parcel.

Prodajo se sledeča v dr. Oražnovu zapuščino spadajoča zemljišča:

1. Zemljišče Mešni log: parceli 893 in 894/1 ter šupi stavbn. parc. 89/2 in 303 kat. obč. Trnovsko predmestje v skupni izmeri 17504 ha.

To zemljišče se prodaja v treh enakih delih računano od ceste v Rakovo jelo ali pa v dveh delih, kakor ga režejo jarki iz ceste 2 cesarjev, eventualno najboljšemu ponudniku za vse parcele s šupami vred.

2. Travniki pod Dolenjskim kolodvorom: Od postaje Dolenjski kolodvor ga loči poljska pot. Jako primeren za skladišče lesa, parno žago, odn. tvornico z lesnimi izdelki. Ta travnik obsega sledeče parcele št. 175/1, 176/1, 176/2, 177/1, 178/1 in 179/1 kat. obč. Karlovske predmestje v skupni izmeri 20145 ha. Prodajo se prvi dve parceli skupaj in ostale skupaj odnosno najboljšemu ponudniku vse parcele skupaj.

3. Zemljišče za Rakovnikom:

a) Parcele št. 77/8 gozd, 83/1 travnik in 83/2 bajer (pripraven za rejo rib in za pridobivanje ledu po zimski) kat. obč. Karlovske predmestje skupno z zasebno poljo parc. 83/4 v skupni izmeri 10628 ha.

b) Parcele 77/20 gozd, 80/1 njiva in 83/3 travnik kat. obč. Karlovske predmestje v skupni izmeri 47281 ha.

To zemljišče se na željo razdeli na dva dela.

4. Stavbne parcele na Friskovcu:

a) Parcele št. 172/4 kat. obč. Sv. Petra predmestje I. del, razdeljena na dve stavbni parceli po 746 m²;

b) Parcela 234/3 iste kat. obč. razdeljena na dve stavbni parceli v izmeri 852 in 896 m².

c) Parcela št. 172/17 iste kat. obč. v izmeri 604 m².

Ponudbe opremljene s 10% vadijem, v gotovini odn. vrednostnih papirjih, v kateri se ponudnik zaveže, da ostane 4 tedne, ko konča rok za vlaganje ofertov v besedi, sicer mu zapade vadij, je vložiti do 30. avgusta 1924 pri podpisnem odboru.

Vso kupnino bo plačati takoj v gotovini, ko sprejme ponudnik obvestilo, da je ponudba sprejeta. Vsa pojasnila se dobe pri podpisnem odboru ob delavnikih od 9. do 11. dopoldne.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma (univerza), dne 26. julija 1924.

4853 Dr. A. ŠERKO.

Zobozdravnik
Dr. Rodoschegg

Stari trg 2
ne ordinira do konca avgusta

Lep črn premož

s 4000 do 5000 kalorij franko Ormož, tona po 300 Din, prodaja Slovenska premožkopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

Krepčaje otroke 36 T/III in bolnike z „Juhanom“!

Bolni živci

povzročajo vse mogoče trpljenje, neznošen glavobol, želodčne težave, bolečine v živcih, slabost, razdražljivost, neznanost, za delo, oslabel spomin, pomankanje spanja, nemir in mrzlo do življenja.

Zdravi živci

so vir zdravstva občutka in občutka moči, veselja do življenja, dobrega spanja, delovne sposobnosti, vztrajnosti in energije. Utrajni živci postanejo zopet zmogni delovanja, ako jim dovedemo one substance, ki spadajo med nepogrešne sestavine možganov, hrbtenice in živcev. Moje pristne tablete niso tuja medicina in jih na tisoče zdravnikov zapisuje za poživljenje živcev. Sestavljene so po znanstvenem postopku in učinkujejo izborni in hitro. Moje v vseh evropskih deželah ustanovljene prodajalnice bodo tekom tega meseca razposlale

20.000 škatlic zastoj

obnem z dr. Lichtova poljudno razpravo o pravih negi živcev.

Pišite torej še danes na

Ernst Pasternack,

BERLIN S. O.,

Wilhelmstrasse 13.

Abtl. 511. Abtl. 511.

4851

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Službe

Izurjena šivilja

gre šivat na dom. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 4837

Sprejem čevljarskega pomočnika

za fino delo. — Anton Logar, Ljubljana, Dalmatinova ulica 7. 4862

Išče se v finem kuhanju izurjena kuharica

k boljši rodbini. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 4845

Strojniki,

popolnoma samostojni in trezni, po možnosti samski — se sprejme za takojšnji nastop k lokomotivni parni žagi na deželi.

— Pojasnila daje tovarna parket: Ivan Šiška, Ljubljana, Metelkova ulica 4. 4838

Lesna trgovska družba v Ljubljani — išče resno gospodično

s prakso, ki je večša samostojne slovenske, italijanske in nemške korespondence in po možnosti tudi knjigovodstva. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Resna/4818«.

Muzika Potiske Divizijske Oblasti, Novi Sad, potrebuje

I. kl. muzičare

za vojaški orkester, rutinirane za gledališče, simfonije, opere, salonski orkester itd. in to: 4 I. violoniste, 2 čeliste, 3 kontrabasiste, 1 I. flautista, 1 I. oboista, 1 I. fagotista, 1 in III. hornista, 1 (solo) Eufonista, 1 (solo) Bassflügelhornista, 3 (Komplet-Schlagwerkerje). — Prednost imajo konservatoristi in kateri svirajo poleg teh še druge instrumente. — Privatnega zaslužka dovolj. — Oferte je poslati na: Hinko Marsinc, kapelnik boj. muzike, Novi Sad. 4821

Vdova inženjerja

srednje dobe, simp. vrstna kučnica, ugodna družica, traži mesto k starejšemu otmenemu gospodinu, gdje bi u radu i dužnosti našla zaborav. — Ponudbe pod »Jedan dom 4832« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Trgovsko korespondenco

v slovenskem, nemškem, event. tudi v čehoslovanskem in srbo-hrvatskem jeziku sprejema za trgovske firme in jih opravlja v privatni pisarni perfektni korespondent z desetletno prakso, prvovrstnimi izpričevanji, trgovsko visokoškolsko naobražen po ugodnih pogojih. — Naslov pove Aloma Company, Ljubljana. 4835

Posojila

1.000.000 dinarjev kapitala investira v dobru industrijska podjetja Gospodarska pisarna Josip Tribuč, Ljubljana, Glince. 4864

Prodaj

Osební avto,

štirisedežen, v najboljšem stanju, se ceno prodaja. — Jos. Puh, Gradaška ulica št. 22. 4802

1630 znamk

(finih inozemskih) v dobrem stanju — prodajam za 600 Din. Ponudbe pod »Filatelisti pozor! 4846« na upravo »Slov. Naroda«.

Izložbena okna

4 komadi, kompletni, z železnim rolo in steklom. 8 mm debelosti, velikost svetlobe 100 do 200 cm, po ugodni ceni naprodaj. — PARNI STROJ S KOTLOM 18 HP — se radi elektrifikacije za ceno 15.000 Din prodaja. — Ivan Černe, St. Vid nad Ljubljano. 4713

Par težkih konj

se prodaja. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 4858

Kupim

Pisalni stroj,

dobro ohranjen — se kupi. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 4860

Potrebujem

tesan les večje in manjše količine do 25 vagonov 4/5" 5 do 8 m, 5/6" 6 do 10 m in 6/7" 9 do 10 m. Izvodi potrebni. Paralelne deske 13 do 50 mm. — Ponudbe poslati na: Brača Jokov, Stapar, Bačka. 4793

Bukovo

kakor tudi borovo, jelšvo, smrekovo in kostanjevo ogelje, bukova in hrastova drva za kurjavo, železniške hrastove in bukove prage — kupi vsako količino za dobavo čez celo leto — Kmetijsko - Trgovsko Društvo, Trieste, Via Raffineria 4. 4856

Nepremičnine

Trgovska hiša

v lepem trgu Slovenije — takoj naprodaj. — 4807« na upravo »Slov. Naroda«.

Enonadstropna hiša z vrtom

in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prodaja. — Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 41/T

Zaman se trudite

s prodajo vil, stanovanjskih, trgovskih in obrtnih hiš, kmetijskih posestev, graščin, zag. mlinov, stavbnih parcel itd., ker kupci se oglašajo stalno le pri

»Poset«

Realitetna pisarna, d. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 24. 3770

Stanovanja

Opremljeno sobo

oddam s 1. avgustom v najem. — Marija Jelenič, Stara pot 1/1/3. 4861

Stanovanje

Mlad zakonski par brez otrok išče stanovanje, obstoječe iz dveh, event. tudi ene sobe na periferiji mesta, tudi v novi hiši, za takoj ali s 15. avgustom. — Plača po dogovoru. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Mirna stranka/4857« na upravo »Slov. Naroda«.

Sokali

Trgovina,

dobro vpeljana, ob farni cerkvi, na prometnem kraju — se radi rodbinskih razmer odda v najem. — Ponudbe pod »H. H./4847« na upravo »Slov. Naroda«.

Lokal

u Karlovcu, na najprometnejšem mestu, uz vrlo primerno odstopnino za dobiti. — Upti pismo na upravo »Slov. Naroda« pod »Lokal/4854«.

Dopisovanje

Znanja želi

gospod s kapitalom (samo), z vdovo, katera ima svoje stanovanje (poštstvo: premoženje ni potrebno. — Ponudbe s sliko pod Kapitalist/4863 na upravo »Slov. Naroda«.

Razno

Gostilničarjem in restavratorem

se priporoča za nakup papirnih servietov tvrdka M. Tičar, Ljubljana. 3592

Trboveljski premog in drva

dobavlja DRUŽBA ILIRIJA Ljubljana Kralja Petra trg št. 8. Plačilo tudi na obroke. Telefon 220. 272

Ivan Seliškar,

strokovni urar Ljubljana, Tržaška c. 8. 4808

»Wertheim«

blagajne priporoča — Ljubljanska komerc. družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18. 3476

Preključujem

in obžalujem, da sem svojo ženo Urško v tem listu 10. t. m. javno razžalil. Franc Kralj, Ljubljana. 4859

Preključ.

Na predzadnjem obdelnem zboru »Nabavljalne zadruge drž. železničarjev v Spodnji Šiški«, vršecem se v veliki dvorani Narodnega doma v Ljubljani, sem očital upravnemu odboru koritarstvo. Ker je ta moj očitak popolnoma neupravičen, ga s tem preključujem in obžalujem ter se zahvaljujem gg. upravnim odborom, da so odstopili od tožbe.

Ljubljana, 30. jul. 1924.

Ivan Ločniškar, železniški upokojenec. 4848

Prostovoljna javna dražba

se vrši dne 6. avgusta t. l. ob devetih predpoldne v Ljubljani, Zvonarska ulica št. 1. Prodajalo se bo 15 različnih motorjev (motociklov) novih in že rabljenih, več dvokoles in motorčkov za montiranje na navadna kolesa, 16 šivalnih strojev za šivilje, krojače in čevljarje, 3 pisalni stroji, več otroških vozičkov, 4 avtomobili, 2 strožnice za železo, pravne za male mehanike, 2 električna motorja itd. 4753

Naznanilo.

Slovenske občinske vljudno naznanjajo da otvoriva, 2. avgusta t. l., manufakturno trgovino na drobno pod tordko

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Priporočava se za cenjeni obisk z zagotovilom točne postrežbe.

Z odličnim spoštovanjem

Fabiani & Jurjovec.

Kopalna sezija

Najnovejša izbira:

1924

kopalnih plaščev, oblek, čepic ter kopalnih čevljev za dame in gospode. Posebno ugodno kupite kopalno obleko s krilom la Bengerjev trikot po reklamni ceni 125 dinarjev.

Razpošilja se po pošti!

A. Šinković nasl. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg 19

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico r. z. z. o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg št. 6 v Ljubljani Mestni trg št. 6

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po

8%

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvo. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.